

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfőn és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kérésre visszadárja vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fill.

Előfizetési árak:
A kiadóhivatalban átveve:
Egész évre . . . 16 kor. — fill.
Negyedévre . . . 4 „ — „
Helyben házhoz hordva:
Egész évre . . . 20 kor. — fill.
Negyedévre . . . 5 „ — „
Vidékre postán szállítva:
Egész évre . . . 24 kor. — fill.
Negyedévre . . . 6 „ — „

NAGYVÁRAD, július 14.

Verbőczy népe.

Sajnálattal kell konstatálnunk, hogy a közélet minden iránt inkább érdeklődik, mint a jogi kérdések iránt.

Pedig ez az, a mibe lépten-nyomon beleütközünk. Születésunktől halálunkig a paragrafusok rendelkeznek felettünk s életünk minden kimagaslóbb mozzanata már előre szabályozva van valamelyik törvénycikkben. Csodálatos hát, ha a magyar közvélemény egyáltalában még csak annyi figyelemmel sem kíséri a magyar jogfejlődést, mint pl. a kínai háborút.

Onnan véljük ezt a különös jelenséget megmagyarázni, hogy mi még mindig a régi jogász-nemzetnek képzeljük magunkat. Azt hisszük, elég magyarnak születnünk s rögtön kész Verbőczyek vagyunk, a kik már születésunktől magunkkal hozzuk a jogi bölcseséget. Valószínűleg ezért mennek jogi pályára mindazok a magyar ifjak, a kik másutt nem remélnék előhaladást. Ha technikai, tanári hajlam nem szorult a zsenge ifjuba, nos akkor bizonyára lesz még benne jogászi spirtusz. Legyen hát jogász!

Igy lesznek tele a jogi főiskolák arra nem termelt alakokkal, a kik elvégzik a jogot, mert valamit kell végezni, működnek a bírói vagy más jogi pályán, mert valamit kell tenni, de hiányzik belőlük minden őszinte lelkesedés a jog iránt, melyet csak egyszerű eszköznek tekin-

tenek arra, hogy a száraz kenyeret valahogyan megszerezzék általa.

Persze, ha a jog terén ilyen lelkesedéssel működnek, hogy is várnak tőle mást, mint száraz kenyeret?

És ha a jog katonái így gondolkoznak, mit várjunk a nagy közönségtől?

Megelégszünk azzal, hogy minden harmadik intelligens ember jogvégezett, magunkat jogász-nemzetnek hirdetjük s ha arról van szó, hogy hadd lássuk hát annak a sok jeles jogásznak valami munkáját is, mutassunk rá valami eredeti magyar jogalkotásra, akkor elővesszük a német birodalmi törvényeket meg a Ballagi szótárát s e kettőből csináljuk meg az önálló magyar jogalkotás munkáját. A közönség nem veszi észre, hogy egyszerű szolgál fordítással van dolgunk, a jogász közönség sokkal indolensebb, hogy sem észre venné — de azért mi vagyunk a jogász-nemzet, Verbőczy népe.

Két fontos törvényt sürget már régóta nem egy kiváló, igazi magyar jogász jobb sorsra méltó buzgalommal. Egyik az általános magyar polgári törvénykönyv, másik az egységes polgári perrendtartás. Mind a kettő a praktikus jogtudományok alapját, elemét képezi s mind a kettőt még most is csak sürgetni lehet, de még álomban sem gondolhatunk azok megvalósulására.

Óriási a zavar, a nehézkesség mind a két téren. Perrendtartásunkra vannak ugyan törvények, de művészet kell ám kitalálni, hogy az egyes törvényekből mennyi van még érvényben s a hézagra hol a későbbi felt? Olyan a perrendtar-

tásunk, mint a drótos tót nadrágja: felt hátán felt. Egymás hegyin-hátán található idejét mult czopf és vadonat új modern szellemű rendelkezés, eredeti magyar gondolat, német kölcsönzés és római jogi máz.

A magánjogunk még szomorubb képet mutat fel. Itt már olyan lyukak is vannak, a melyeknek feltja sincs. 1848-ig fejlesztettük a magunk erejéből becsülettel; akkor betette ide a lábát az osztrák s magával hozta az ő polgári törvénykönyvét, melyre ugyan meglehetősen alaptalanul büszkék a jámbor sógorok. Nem sokáig voltak itt; 1861-ben a sógor is, meg a törvénykönyve is kitessékeldődött s visszaállították a magyar magánjogot. De a 10 év alatt, míg a mi magánjogunk pihent, a világ óriásit haladt; Magyarországon is megszűntek a nemesség előjogai és az ősiség, a régi magyar magánjog két alapja. Ugy, hogy most a korszellem nálunk is 1861-ben tartott, míg törvényeink óramutatója 1847-nél megállt. Ebből keletkezett sok pótlás, toldozás-foldozás, de hiába. Az az átaludt 12 év a magyar magánjogra elveszett, annak munkáját pótolni nem tudtuk. Innen van, hogy magánjogunk ma ősrégi, Verbőczy-féle hagyományokkal épp úgy el van látva, mint osztrák polgári törvénykönyvi kölcsönzésekkel, a legtöbb kétes kérdésre pedig a bírónak nincs más támasza, mint a saját józan belátása, Verbőczytól öröklött jogászi érzeke.

Ugy halljuk, ezeken az állapotokon akar segíteni Plósz Sándor igazságügy-miniszter. Nyári szünidejét, mint értesü-

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A békák.

Írta: Kincs István.

Nehezen ment, veszekedett nehezen, míg az öreg rá tudták venni, hogy hagyja oda falusi magányát és menjen föl Pestre. Otthon ugyanis magára van, fű veri föl a portáját; se cselédje; se marhája, hát nem volna ezerte jobb fölmenni a fővárosba s vejenek — ki tikkár a földművelésügyi miniszteriumban — mondom Sáthory Jenő kerepesi-uti lakásán az ablakon kikönyökölni s pipaszóval fumigálni a lenn hullámozó világot?

Addig-addig magyarázták az öreg Bélyi Jánosnak annak a dolognak kiváló okos voltát, miglen azután egyszer lépre ment. Azt gondolta magában, csak azért is megpróbálja. Hatalmas ládába rakta szive választottait, a hetven egynehány pipát s azután ucczu! vasuton fölrugtatott Budapestre.

Végtelen szíveséggel fogadták. A leánya férjestül ölelte, csókolta, hogy a végén maga Bélyi megsokallotta.

— Csak meg ne egyetek no! — mondta erősen szabadkozva. Nem volt hozzászokva annyi szeretethez.

Felesége husz esztendeje, hogy a másvilágra kívánczolt, Náni, a gazdasszonya meg egyetlenegyszer se csinált annyi teketóriát vele.

Azt a sok ölekezést úgy is csak városban találják föl az emberek.

Diadallal vitték haza. Etették, itatták, mintha egy hónap óta szinét se látta volna semmiféle ételnek-italnak. Szegény öreg alig várta, hogy pipára gyujthasson egyszer.

Vejét is kínálta vele, hanem hát az szabadkozott. Azt mondta, pipától berug a boldogtalan: inkább a szivar mellett marad.

— Nem tudod, öcsém, mi a jó — csóválgatta fejet az öreg Bélyi János — adjatok hát taplót hamar!

— Tapiót? — vakarta meg a fületvét a miniszteri titkár — jaj ipamuram, kérjen bármit a világon, ideterentem, hanem taplót . . .

— Küldjétek a zsidóhoz! Vagy talán zsidók sincsen?

— Dehogynincsen! Több mint kellene.

— No és csak árul taplót?

— Bajosan hiszem. Ha istennyila kell, azt lehet kapni náluk, de taplót . . .

— No mond csak ki öcsém, hogy koldusok vagytok. Fényes a tarisznyátok, hanem belül tátong az ürességtől. Adsz hát egy fidibuszt!

Az öreg rágyujtott és szó nélkül szopta darabig a pipát.

Sáthory törte meg először a csendet.

— Nem olyan üres éppenséggel a tarisznyánk, mint azt ipamuram gondolná, — kezdte — morfondirozva. Bántotta az öreg kicsinyítő nyilatkozata.

— Mitek van hát? hadd hallom.

— Nem lehet azt elmondani egy szuszra. Azt látni kell.

— A kedvéért megnézem fiam, mód nélkül kíváncsi vagyok rá — hagyta helyben Bélyi János. Holnap, ha úgy tetszik, megkezdjük mindjárt.

És megkezdtek. Utczáról-utczára nyargaltak, egyik kiállításból a másikba; sorra vették a panorámákat, muzeumokat s az öreg csak nézett és fülelt. Itt-ott egy-egy megjegyzést is kockáztatott. Teszem példának ckaért, hogy a fővárosiak komisz csikó-nevelők lehetnek; az utcán alig lehet látni jóra való paripát s azután azokat is csak egyesbe fogják, mikor ott-hon a legszegényebb szeller is párosával fog. Az már a dolog rendje-módja s a ki nem úgy tesz, az nem ért hozzá. A zsidókról is tudott valamit; föltűnt neki a sok kirakat s megkérdezte vejétől, hogy mijök marad a boltban, ha már mindenüket az ablakba rakják, a miként-hogy az asszonyoknak sem igen marad ünnepelőjük, mert hiszen a legszebb ruhájukat akasztják nap-nap után magukra.

Mire a színházba értek, szegény Bélyi bácsi már olyan fáradt volt, hogy ásitani kezdett. A primadonna a legszebb trillákat fújta s az öreg erősen biczentett hozzá, hogy hát izé . . . jól vagyou: megkönyvézte az álom.

— Talán jó is volna hazamenni, ipamuram? — kérdezte végül Sáthory.

lünk, arra használja fel, hogy gellérthegyi villájában két kitűnő jogászzal együtt a polgári törvénykönyv és egységes perrendtartás tervezetén munkálkodik.

Elég kár, hogy a két nagy jogalkotás idáig váraítoit magára. De ha már várunk, legalább ne legyen okunk a csalódásra. Plósz Sándort még a jogtanári tanszékből úgy ismerjük, mint a magyar jogászvilág egyik büszkeségét. Reméljük, itt sem lesz okunk megbánni a szép reményeket.

Egyet azonban kifogásolunk az előmunkálatoknál. A magánjog a legfontosabb, a mindennapi életben folyton felmerülő viszonyokat szabályozza, méltó és fölötté kívánatos tehát, hogy annak intézkedései legalább egy és ugyanazon állam határain belül ne legyenek különbözők. Horvátországra célzunk. Ha már elég esztelenül a Dráván tuli testvéreknek autonómiát adtunk a magánjog terén, nem lehetne a polgári törvénykönyvet az ő beleegyezésükkel, az ő közreműködésükkel, de az egész magyar állam területére egységesen megállapítani, mint a hogy a törvény erejénél fogva egységes a kereskedelmi és váltójog?

Ha elmaradt ez a fontos lépés a kezdetnél, a folytatásnál még mindig ki lehet pótolni. Egyet pedig minden esetre elvárunk: hogy a magyar polgári törvénykönyv minden modernsége mellett *magyar*, a perrendtartás gyors és czélszerű legyen, hogy így e két fontos jogalkotás visszaállítsa a régi magyar jogásznemzet, Verhőczy népe becsületét.

K. A.

Néppárti gyűlés.

A határszéli Árva megyének az alsó-kubini kerületében, *Duhán* 1900. évi július hó 22-én vasárnap délután 1 órakor népgyűlést tartanak a következő tárgysorozattal: Elnöki megnyitó. Tartja: *Zichy* Aladár gróf, orsz. képviselő. A szövetségi ügyről. Tartja: *Ernst* Sándor dr. A néppárt feladatairól és a kisbirtokosokról. Tartja: *Krupecz* Rezső, földbirtokos. A néppárt

— Már bizony — hagyta rá fölcusdva a kérdett — többet ér lefeküdni, mint ezeket itt hallgatni.

Hazasiettek tehát. Hanem elég különös Az öreg egészen nekielevenedett. Dehogy feküdt le, inkább pipára gyújtott s belefújta a bodor füstfelhőket a holdvilágos éjszakába.

A titkár nr mellette szivarozott. Hangot se szólt egyik is.

— Milyen különös ez a ti holdvilágok, öcsém! — jegyezte meg végre Bélyi János.

— Ipmuramnak talán más világitott Kondorfán, nemde? — vetette oda némi takart gunnyal a vő.

— Hogy más-e, azt határozottan nem tudom, hanem hogy Kondorfán a holdvilág sokkal barátságosabb, mint itt nálatok, annyi szent igaz. Nálunk megáll mint a czövek, észre sem venni, hogy mégis megy, nálatok meg bujkál a felhők közt, mint a bomlott mokus az erdőben. Aztán mit veszek észre?

— No mit?

— Itt egy kutya sem ugatja a holdvilágot. Vagy talán kutyátok sincs? A bizony, no, ni! Pedig öcsém estvélenként a pipálás csak úgy izlik, elhidd, mikor husz-harmincz kutya vonit. Te, az valami fölséges mulatság. Nálatok persze veszettül magas lehet a kutya-adó, nem tudtok tartani . . . sajnállak, igazán sajnállak.

— És még egyet! Hol vannak nálatok ilyenkor a békák.

jövőjéről. Tartja: *Kálmán* Károly, orsz. képviselő. Elnöki zárszó.

Belépés a néppártba.

Abaffy Emil cs. és kir. kamarás a következő levelet intézte ifj. *Zichy* János grófhhoz, mint az országgyűlési néppárt elnökéhez:

Felső-Lehota (Árvam), jul. 4.

Mélyen tisztelt Gróf ur!

Azon körülmény, hogy daczára a szép ígéreteknél, melyeket *Széll* Kálmán miniszterelnök ur hirdetett és hirdet, nálunk, ezen elhagyatott megyében nem tapasztalunk semmi javulást a közigazgatásban, sőt bátran állítom, hogy rosszabb, mint az előző miniszteriumok alatt. Mivel eddig azt tapasztaltam, hogy az ujonnan alakult néppárt az, mely tiszta, önzetlen fegyverekkel küzd az áldatlan állapotok szanálása mellett, elhatároztam, hogy ezen pártba belépek, amit bátor vagyok méltóságos gróf urral mint ezen párt elnökével, tudatni.

Tiszteletem nyilvánulása mellett

Abaffy Emil,
cs. és kir. kamarás.

A kloture Ausztriában.

Budapest, július 14.

Ha a jelek nem csalnak, úgy *Körber* osztrák miniszterelnök ma áll meg a király előtt, hogy megtegye azokat az előterjesztéseket, a melyeknek inaugurálásától várja Ausztria üdvét.

Sok mindenféleképpen van tele *Körber* utitáskája. Első sorban a házszabály-tervezet van benne. Új házszabályok, a melyek lehetetlenné teszik a jövőben a nyílt üléseken a sipolást, dobolást, padok verését, éneklést, viharsipokkal való fütyölést, a mit az osztrák honatyák széles jó kedvükben megengedtek maguknak, nagy gaudiumára az utcai sihedereknek.

Ilyen tervezetet készít tehát *Körber* ur és azt hiszi, hogy ezzel meg fogja menteni Ausztria parlamentjét a közmegevesztéstől; megmenteni az osztrák parlamentárizmust és megment-

heti egyszersmind Ausztriát a zülléstől, a melynek immár martalékává lett.

Van azonkívül a házszabály-tervezetben mindenféle furcsaság, a miről eddig az osztrák képviselő urak nem tudtak. Többek közt az, hogy a képviselők napidij helyett bizonyos fix összeget kapnak általánosan. Azt azután, ha a tisztelt honatya rakonczátlanokodik, ordit, üti a padot és nem engedelmeskedik az elnöknek, egyszerűen meg lehet vonni.

Ily kitűnő pogácsával van tele *Körber* ur uti tarisznyája. Csak az a kérdés, hogy milyen módon akarja megevetni ezt a különös tepertős pogácsát az osztrák parlamenttel? Hogyan fogadtatja el a képviselők többségével ezt a kényszerítő eszközt, a melynek hatása alatt egyetlen mosdatlan száju ember se legyen és ne tehessen lehetetlenné egy egész parlamenti tárgyalást.

Körber ur nagyon különös dilemmában van. Ha a parlament elé terjeszti és vita alá bocsátja, akkor a rakonczátlansághoz szokott képviselők újra hozzáfognak a macskazenéhez, a melynek se vége, se hossza nem lesz. A régi mondás egy variációját használva, bizonyos, pad-padon nem marad. Hogy a zavar, a lárma közben a törvényhozás szent csarnokában megeshetik egyikét miniszteren, hogy folytonosság-hiány támad a koponyáján: az sincsen kizárva, ha elgondoljuk, milyen galambepéjük és szelid báránycák az osztrák, vagy cseh képviselők.

Igy tehát az egyszerű parlament elé terjesztés nem képzelhető el minden veszedelem nélkül. Következik az alternatíva másik része: az oktrojálás.

Azt meg már a világ nem érti. Oktrojálni egy házszabályt egy törvényhozó testületre a legképtelenebb dolog. Vagy parlamenti testületet óhajt *Körber* ur, a melyel kormányozni lehet; vagy nem. Ha parlamenti testületre van szüksége, akkor az a maga tanácskozási és ház-szabályait kell, hogy maga csinálja; kell, hogy ugyan annak a testületnek a többsége elfogadja szavazat útján. Ha nem olyan testületet akar, vajjon minek neki ház-szabály.

Ugy látszik, *Körber* urnak magának sincs nagy bizalma ez utóbbihoz és azért tett a tarisznyájába még valamit. Olyan ágyu-félét, a melynek az volna a célja, hogy halálos félelmet és rettegést keltsen.

Az a mumus pedig az ugynevezett »Erős kéz«.

Engedte, hogy ez a kifejezés kiszivárogon a miniszterelnöki hivatalból. »Ha mindez nem sikerül — így mondja a kommüniké — akkor következik az »erős kéz« kormányza«.

Vajjon mi lehet ez? Katonai kormányzó? Teljes felfüggesztése az alkotmánynak és viszatérése az abszolutizmusnak?

Mindez olyan dolog, a mitől Ausztriában nem ijednek meg. Hallották ezt már sokszor és azt felelték rá, hogy rosszabb a meglévő rossznál már nem következhetik be. *Körber* ur hiába süti el pattantyuit.

Csak így válik világossá mielőbb, hogy Ausztria közviszonyait halálos betegség emészti, sorvasztja s a hány orvos közeledett még feléje (*Badenitől* *Körberig*) még mind maga is megkapta az amagy is ragályos betegséget.

TAJÉKOZTATO.

Július 15. Az ev. ref. egyházi énekkar dalestélye a Sport-téren.

Július 15. A Rabsegélyező-egylet közgyűlése d. e. 10 órakor.

Az angol flotta Fiumében.

— Saját tudósítónktól. —

Az angolok földközi tengeri flottája most sorba látogatja az osztrák-magyar kikötőket. Triesztben nem volt semmi lelkesedés a fogadtatásnál, minden szoroson katonai jellegű volt.

Annál lelkesebb fogadtatásban részesült tegnap délután az angol flotta Fiumében, a hol úgy a kikötő, mint a város fel volt lobogóva s egyébként is a legszívélyesebb fogadtatásban részesítette a közönség az angolokat.

A fogadtatásról s a vendéglátás programjáról tudósítunk a következőket távirja:

A hajóraj tegnap, szombaton délután 3 órakor érkezett meg s a Mária Terézia-molo előtt, a nyílt tengeren vetett horgonyt. A mint elhelyezkedett, 21 ágyulóvéssel üdvözölte a várost, mire a tengerészeti akadémiában felállított ágyúteleg válaszolt.

Az Adamich-molon a 96-ik gyalogezred egyik százada zászlóval és zenekarral volt fölállítva s ugyanott megjelentek a helyőrség és a teng. akadémia tisztjei. Amint lord Charles Beresfore ellentengernagy partra szállott, a katonai zenekar rázendítette a Good save the Queen-t. A tengernagy és a parancsnokok kocsira szállva látogatást tettek először a kormányzónál, aztán a hatóságok főnökeinél. A látogatást Szápáry gróf viszonzta a Ramillies admirál-hajón. Este 8 órakor a kikötőt kivilágították és két pazarul feldiszitett és teljesen kivilágított gőzös zenekarral szerenádot rendezett a tengeren. Ugyanekkor több hajó indult a molokról, sőtát tevén a kikötőben a közönséggel.

Ma, *vasárnap* délután tartják meg a nagy néptünnepet a Giardino publicóban a flotta legénysége tiszteletére. A kertet zászlókkal díszítik s egyik részén a városi zenekar, másik részén a katonabanda fog játszani. A város ez alkalomból az angol katonákat megvendégeli meleg ételekkel, sörrel, borral és szivarokkal. Összesen négyezer személy számára való buffett lesz felállítva. Az ünnepséget kivilágítás és tűzijáték fejezi be. Ugyanaznap este 8 órakor a kormányzó dinert ad, melyre az admirális és tisztikara, továbbá a helyi hatóságok fejei hivatalosak.

Hétfőn, (16-án) este diner lesz a Ramillies admirál-hajón az előbb említettek részvételével.

Keddre (17-ére) esik az ünnepek piéce de resistance-a: a kormányzói estély, melyre 800 meghívó ment szét. A kertet kivilágítják lampionokkal és elektromos lámpákkal. A kert baloldali részén óriási baldachinos sátor lesz felállítva a buffet számára. A termek is mind nyitva lesznek s az éj folyamán hangversenyt tartanak, melyben több jeles művész vesz részt.

Az estélyre lejön Budapestről az országos híru budai dalárda s részt vesz a koncertben. A közreműködők közt lesz Scarpa kisasszony is, kit a m. kir. opera az ősszel Olaszországba küld tanumányai ki-gészítésére.

Szerdán délután a flotta tisztikara rendez ünnepséget a Ramillies-n, melyre a város előkelő családjai hivatalosak.

Csütörtökön délelőtt a flotta elindulása. Mialatt a hajóraj a kikötőben időzik, az Adamich-tér estéknént ki lesz világitva s a városi zenekar fog játszani.

A flottával a következő hajók érkeztek Fiuméba.

Csatahajók: Ramillies (admirál-hajó); 14.150 tonna; 14 ágyú és 710 főnyi legénység. Parancsnok R. S. Lowry.

Illustrious, 14.900 ton., 16 ágyú, 750 ember. Parancsnok F. Binnis.

Royal Sovereign, 14.260 ton., 14 ágyú, 710 ember. Parancsnok A. Adale.

Ocean, 12.950 ton., 16 ágyú., 790 ember. Parancsnok Curson Hawe.

Pánczélos czirkálók: Astraca, 4360 ton., 4 ágyú, 320 ember. Parancsnok A. Paget.

Pyramus, 2135 ton., 6 ágyú, 200 ember. Parancsnok John Robek.

Vulcan, 6620 ton., 8 ágyú, 430 ember. Parancsnok H. Jackson.

Dryad, 510 ton., 2 ágyú, 110 ember. Parancsnok F. Dineley.

Ezenkívül 6 torpedónaszád. Az összes legénység száma 5500, az ágyúké 80.

Levellek a párisi világiállításról.

Mennyibe került a párisi kiállítás?

Páris, 1900. július 18.

A napokban kezembe került a párisi *«Martin»* című napilap egy száma, mely egy hosszú cikket közölt a világiállításról s annak kapcsán egy kimutatásban összeállította azon összegeket, melyeket magánvállalkozók csupán a kiállítás mulatóhelyeinek felépítésére költöttek. Őket e cikk megírására az adott, hogy rövid egymásutánban a múlt héten két ilyen mulatóhely csődöt mondott. Mindkettő részvénytársaság tulajdonát képezte s a szegény részvényesek, kik óriási osztalékokra számítottak, most legfeljebb kiló számra adhatják el részvényeiket.

Néhány érdekes adatot merítettem e cikkből s azt alantabb közlöm.

A két megbukott vállalat közül az egyik a *«Theatre Géant Columbia»*, a másik pedig *«Paris en 1400»*.

Az előbbi egy magát Bolosfy Királyfi-nak nevező — úgy látszik magyar származású — ember alapította, ki 6000 részvényt bocsátott ki 100 frankjával s az így bejött 600.000 frankból a boulognei erdő közelében egy óriási faszínházat építtetett, melyben a folyó év eleje óta naponként kétszer nagy látványos darabokat adtak elő, mint például az *«Óriási tűzvész New-Yorkban»* címűt, melyben a színpadon szereplő személyek száma meghaladta az ezret. Természetes, hogy ilyen nagy számú személyzet mellett boldogulni nem lehetett, mert az összes bevételt felemésztette ezeknek fizetése.

A krach elkerülhetetlen volt. Az utolsó hetekben már annyira a tönk szélén voltak, hogy a színészeknek nem volt miből enniük s nagy csapatokban mentek a rendőrségre, hogy kényszer-utlevéllel toloncsolja őket hazájukba, mert csaknem mind idegen nemzetiségűek voltak. Az óriási színházat pedig most majd lerombolják.

Epen így járt a *«Páris 1400-ban»* című mulatóhely is, mely szintén csődöt mondott.

Ez a vállalat 850.000 frankjukba került a francziáknak s most nem ér ugyanannyi centime-st sem.

De van azután ezzel szemben néhány vállalat, melynek a kiállítás nagyon jól beütött s a részvényesek dus osztalékokat fognak a kiállítás befejeztével zsebre dugni. A közönség érthetetlen módon némely vállalatot megrohan, a másikat pedig közönyösen elhagyja. Így például az *«Ös-Páris»* mindég zsufolva van, míg a *«Palais de l'Optique»*, hol a világ legnagyobb látcsöve van kiállítva, gyakran alig rejt magában 50—60 embert. Pedig százszor érdekesebb és tanulságosabb mint az *«Ös-Páris»*, hol csak frivolitást lát az ember és a vendéglősök fosztogatják a látogatókat.

A *«Palais de l'Optique»* kerek egy millió frankba került. A részvényesek ma 500.000 frankot érnek. A veszteség tehát egy félmillió frank. Ezzel szemben *«Ös-Páris»* részvényesei valószínűleg nem fognak annyit veszíteni, de veszíteni daczára a nagy látogatottságnak ők is fognak valamit.

Röviden felsorolom itt, hogy mennyi pénzt emésztett fel a többi vállalat létrehozása. —

— *«Andaluzia a mórok idejében»* című mulatóhely 650.000 frankba került; a *«Légi utazások»* című egy millióba, a *«Vilmos bábszínház»* egy millióba, a *«Cineorama»* 500.000 frankba; a *«Tengeri tüközetek»* egy millióba, a *«Mozgó dioráma»* 1.250.000 frankba, a *«Fachoda»* című körkép 250.000 frankba; a *«Földalatti bánya-kiállítás»* 400.000 frankba; az óriási *«Éggömb»* 5 millióba, a *«Párisi nagy kerék»* 4 millióba; a *«Vesuv Párisban»* című látványosság 1 millióba, a kolozsális *«Hippodrome»* 3 millióba; az *«Inde Française»* nevű látványosság 1 millióba; a *«Felfordult kastély»* 750.000 frankba, a *«Marsoráma»* 1.250.000 frankba, a *«Táncz palotája»* 750.000 frankba, a *«Nő palotája»* 650.000 frankba, a *«Tenger palotája»* 550.000 frankba, *«Róma körképe»* 600.000 frankba, a *«Palais du Costume»* 2 millióba, a *«Világító tüveg palota»* 400.000 frankba, a *«Svájezi falu»* 3 millióba, a *«Marchand»* féle körkép 500.000 frankba, a *«Madagaskar»* látkepe ugyanannyiba; a *«Mozgó utazások»* 160.000 frankba, a *«Phanorama»* 150.000 frankba, a *«Mozgó járda»* 4.000.000 frankba, a *«Cairói utca»* 1.500.000 frankba; az *«Élő képek»* 150.000 frankba; az *«Indo chinai színház»* 350.000 frankba, a *«Világörvül utazás panorámája»* 2 millióba, a *«Mozgó lépcső»* 1.100.000 frankba; *«Velence Párisban»* nevű mulatóhely 950.000 frankba kerültek. Ha az egészet összeadjuk, kitűnik, hogy csupán a most felsorolt mulató és szórakozó helyek mintegy 45 millió franknyi költséget okoztak. Tekintve, hogy csaknem mindenütt 1 frank a belépti díj, 45 millió embernek kell meglátogatni ezen helyeket, hogy tisztán az építési költség kikerüljön. Hol maradnak még a kamatok, az osztalék?

Az igaz, hogy a kiállítás még csak 3 hónap óta van nyitva s az eddig látogatók száma már csaknem 30 millióra rug, igen ám, de ezek közül legfeljebb minden tízedik megy be valamely mulatóhelyre. Tehát még 42 millió emberük hiányzik a fenti vállalatoknak. Tekintetbe kell azonban azt is venni, hogy igen sokan vannak, kik több mulatóhelyet is megnéznek. Mindent egybevetve azonban, világos, hogy a francziák kissé elszámították magukat s sok vállalat nagy veszteséggel fogja lezárni könyveit. Ennek tulajdonítható azután, hogy míg például a *«Mozgó járda»* részvényesei a kiállítás megnyitása napján 180 frankot értek darabként, ma csak 70 frankon állanak. A *«Velence Párisban»* című mulatóhely 100 frankos részvényei pedig ma csak 10 frankot érnek. A részvények kibocsátási árát s azok mai értékét egybevetve kitűnik, hogy a francia tőkepénzeseknek a kiállítás eddig már kerek 10 millió frankjukba került.

De hát mindez csak a szórakozó helyekről áll. Mennyibe került maga a kiállítás?

Erre a kérdésre határozott választ adni nem lehet, vagy legalább is nagyon nehéz. Azt tudjuk, hogy maga Páris városa 100 millió frankot adott a kiállítás költségeire, az állam által kibocsátott 3 millió *«Bon d'Exposition»* ból 60 millió frank folyt be; egyes államok által épített paloták több mint 60 millió frankba, a különféle vendéglők, árucarnokok és bormérések 12.000.000 frankba, a belső berendezések, szekrények, szőnyegek stb. 100 millióba kerültek. Látjuk tehát, hogy a kiállítás összes építési és berendezési költségei több mint háromszáz milliót emésztettek fel átlagos számítással mellett. A milliókat itt valósággal szórták. De meg is látszik nyoma mindenfelé. Valósággal tündérváros az egész s mindenki a csodálat hangján szólal meg, midőn bejárja e bámulatos helyet.

Hogy a bent felhalmozott kincsek, a kiállított dolgok mennyi értéket képviselnek, ahhoz hozzájárulni nem tudunk. Csak sejtjük az egyes dolgok óriási értékéből, hogy valami fantasztikus nagy számnak kell lennie, mely, ha megtudnánk valódi értékét, hihetetlennek tünne fel előttünk. Jobb hát hozzá sem szólani.

A kiállítás látogatóinak száma most hétköznap átlag egy negyed millió, vasárnap és ünneppapokon pedig egy fél millió. E látogatók legnagyobb részét, legalább is 70 százalék idegenek, kik Párisban legalább is 5—6 napot töltenek. A lehető legkisebb számítással véve minden idegen naponként legalább 10 frankot költ; naponként tehát több millió frankot ad-

nak ki a kiállítás látogatói. Mi sem természetesebb, hogy a vendéglősök, szállodások és kereskedőkre most arany napok járnak. Forog a pénz mindenfelé. A színházak is minden este zsufolva vannak s a mulatóhelyek ugyyszólván napról-napra szaporodnak.

Ha tehát esetleg veszteséggel járna is a kiállítás, pénzügyi tekintetben a francia államot veszély nem fenyegeti, mivel az idegenek által Franciaországban elköltött milliók ezt bőven helyre pótolják.

Olyan idegen forgalmat, a milyen most Párisban van, a világ még nem látott! A világ legtávolabbi zugából is eljöttek az emberek, hogy megtekintsék ezt a kiállítást, melynél nagyobb szerűt az emberiség még nem produkált. Hiába akarják egyesek kicsinyíteni ezt a kolosszális művet, az nem sikerül. Természetes, hogy mint minden emberi mű, ugy ez sem tökéletes; vannak fogyatkozásai és hibái, de mindezt feledtetik nagyszerűségei és előnyei.

Nem hiszem, hogy lenne ember, kit bámulatra nem ragadna például az a látkép és perspektíva, mit a villanyossági palota nyújt, a Trocadero terrasse-ról nézve.

Ez ép oly fenséges, mint mikor megpillantjuk a végtelen Óceánt, vagy a sveiczi-alpok égbe nyúló hófedte csucseit!

Különösen szépek most az esték a kiállításban, midőn kivilágítási nap van. Az óriási »Chateau d'eau« ezernyi színes szökőkutai és vizesései működésben vannak, a villanyos lámpák ragyogó phallanxja minden pillanatban más-más színben játszik, s fent az Eiffel-torony tetejéről a villanyos reflektor óriási sugar kővéje vakító fehér fényt szór az alatt hullámzó embertömegre. Az exotikus nemzetek, mint a japán, kínai, malái, indus, néger, arab, kaffer, legfestőbb ruhájukban tevé-, szamar-, ló- és bivalyháton fülsiketítő zene hangjai mellett hosszú menetben járják be a kiállítást s csodálkozva nézik mind ezt a fényt és pompát, mely olyan, mint egy ezeregy éjszaka bűbajos meséje.

Ezek az esték bizonyára feledhetetlenek lesznek mindazok előtt, kiknek alkalmuk van most részt venni bennük. Csak az a kellemetlen, hogy mikor éjjel tájban a villanyos-lámpák sorban kialudni kezdenek s mindenki siet haza felé, oly nagy tolongás támad, hogy valóságos veszedelemben forog az ember élete. De ez még hagyján, mert ha ki is jut ép bőrrel a kiállításból, odakünn azután nem talál omnibuszt, sem propellert, sem lóvonatot, mely zsufolva nem volna. Megtörténik, hogy másfél óra hosszáig kell várni, míg reá kerül a sor az emberre, illetve míg egy üres helyet talál. Természetes, hogy várni senki sem szeret s inkább kocsival megy haza; de a kocsisok axorbitans árákat kérnek s valósággal fosztogatják az utasokat. A párisi rendőrség ugy szólván tehetetlen velük. Hiába büntetik meg őket, nem ér semmit. Ezzel a viseletükkel persze azután felháborítják a legnyugodtabb vérű embert is. Nem rég történt, hogy egy angol feldühösítve egy ilyen bérkocsis hallatlan követelése által, annyira magánkiült lett, hogy egy rántással a földre dobta a bérkocsist s lekapva ostorát véresre verte a járó-kelők szemelátára.

Ezt az esetet annak idején a képes lapok is hozták s érdekes, hogy még maguk a francziák sem merték pártját fogni a bérkocsisoknak, még e brutalitás daczára sem.

A kiállítási nagy ünnepélyek csarnokában most csaknem mindennap monstre-hangversenyeket rendeznek s este 9—10-ig pedig mozgófényképeket vetítenek a legváltozatosabb programmal.

Egy érdekes új dolog is nyílt meg a napokban; a »Salle des illusions«. Egy mintegy 400 embert magában foglalni képes nagy terem ez, mely tetőtől-talpig tükörrel van befedve, úgy, hogy a visszaverődések folytán a terem ugy néz ki, mintha legalább is százszor nagyobb volna. A különféle alakban mindenütt elhelyezett színes villany-lámpákkal és az átlátszó oszlopokkal azután olyan érdekes effektusokat és optikai csalódásokat idéznek elő, hogy az ember álomba merülve képzeletét magát. A találmány maga ugyan nem új, de ilyen ügyes kivitelben egészen az újság ingerével hat az emberre. Egész nap nyitva van, de csak csopor-

tonként bocsájtják be az embereket, hogy a nagy tolongást kikerüljék.

Ilyenfajta szórakozásokról különben bőven van gondoskodva, a kiállítás egész területén s minden hónapban új és új dolgok nyílnak meg. Egyszóval látnivaló van elég, csak látogató is legyen annyi, hogy a fényes erkölcsi sikert, ugyan oly fényes anyagi siker koronázza s ne legyen senki, ki a kiállítás befejeztével arra csak rossz emlékekkel gondoljon vissza.

Dr. B. G.

UJDONSAGOK.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 8—5-ig 20 fillérért. Kedden és csütörtökön d. u. 8—5-ig 40 fillérért. Más időben 1 korona.

* **Bucsu a székesegyházban.** 1752. év május 1-én tette le Ricca építőmester a székesegyház alapkövét s 1780 június 25-én, Pünköszt után VI-ik vasárnapon szentelte fel Kollonitz püspök, ki ugyane napon lett kinevezve váradi püspökké. Mint P. Wülf Jézus-társasági atya az alapkö letételekor mondotta »Emeld fel fejedet rombadólt falaid közül Várad, mert székesegyháznak alapköve, a te újjászületésednek is kezdete«, valóban beteljesedett. Az 1780-iki templomszenteléskor még a környékből összesereglett nép adta meg az ünnepnek nagyobb méretét, ma hazánk első városai között áll Nagyvárad s az óriási katedrális a helybeli hívek is zsufolásig töltik meg ünnepnapokon. Ma van évfordulója a székesegyház felszentelésének s ez ünnepet a szokásos fényvel ülik meg. Az ünnepélyes szent misét Széchenyi Jenő prépost-kanonok czelebrálja teljes segédlettel, a szent beszédet pedig Halász Gyula szeminariumi lelkiigazgató fogja megtartani.

* **József főherceg utja.** József főherceg tegnap reggel 8 óra 2 perczkor Eszékéről a fővárosba érkezett Braun vezérkari alezredes és Vécsey százados kíséretében. A főherceg az eszéki honvédség szemléjéről érkezett s 8 óra 50 perczkor a gyorsvonattal folytatta útját Alesuthra.

* **Egyházi kinevezések.** Ö Felsége a vall. és közoktatásügyi miniszter előterjesztésére a roznói székeskáptalanban dr. Podráczky István olvasókanonokot nagyprépostnak, Horváth József püspöki titkárt és szentszéki ülnököt kanonoknak nevezte ki. A nyitrai székeskáptalanban megüresedett mesterkanonokságot Ö Felsége gróf Bathány Vilmos püspöki titkárnak adományozta.

* **Grósz Emil egyetemi tanár.** Ö Felsége dr. Grósz Emil, dr. Grósz Albert nagyváradi orvos kiváló képzettségű fiát, a budapesti tudományos egyetem szemészeti kórtan és módszertan nyilvános rendkívüli tanárává kinevezte.

* **A város által kidobott ezrek.** A csütörtöki és pénteki városi közgyűlésen sok szó volt a vízvezetési közkutakról, a melyek nem egyebek állandó vízpocsékolóknál. A legtöbb közkut havonta legalább egyszer elromlik s akkor napokig ömlik rajta a víz. Lovas Zsigmond városi mérnök is kijelentette, hogy a Walsler-féle közkutak nem jók, nem felelnek meg a célnak. Ezeknek a kutaknak az elzárója vászon és gummi-lemez, a melyet a magas víznyomás igen hamar átszakít. Ilyenkor aztán ömlik a víz. Hogy ezek a rossz kutak a város nyakába szakadtak drága pénzért s a város ez által nagy összegig be lett csapva, egyedül a városi tanács és a vízvezetési bi-

zottság a hibás. Annak idején figyelmeztettük a bizottságot a kutak rosszására s kértük, hogy ezeket a rossz kutakat ne vegye át drága pénzben a város. Most belátja a mérnöki hivatal is a hibát, persze mikor már pár ezer forintot kidobott értük a város. Van a város területén néhány más rendszerű kut, pl. a városháza előtt; ezek a kutak teljesen jónak bizonyultak. Öt év alatt nem kellett javítani, mert ennek az elzárója fém, a mely hosszú idő alatt kopik annyira, hogy javítást igényeljen. Ilyen kutakat azonban azért nem állított fel a Walsler-czég, mert ezek manheimi szabadalommal bírnak s így drágábbak mint a rossznak bizonyult Walsler-rendszerű kutak. Így pocsékolják a város pénzét.

* **Békés-Csaba rendőrkapitánya.** A napokban az összes helybeli lapok közölték, hogy Lőrinczy Gyula nagyváradi rendőrbiztost Békés-Csabán rendőrkapitánynak választották. Mint Békés-Csabáról értesültünk, ezen közlemény tévedésen alapul, ment az említett állásra más lett megválasztva.

* **Tűzvész az esőben.** Töttelek és környéke felett tegnap délelőtt rettentő vihar vonult át. A vihar már szünetelőben volt, mikor Tóth M. házába a villám beütött s benne végig futott Erre az egész szalmafedélű ház lángot vetett és mert belülről a padláson levő fanemű, meg a butorok is egyre táplálták a tüzet, a szakadó esőben porrá égett. Szegény lakók összes butorai bennégtek; ők maguk a szalárdi uraságnál voltak dologban. Szerencsére a ház tűz ellen biztosítva volt.

* **Diákok a hadapród-iskolában.** A nagyváradi főgymnasium 40 növendéke tegnap, Rátkay József tornatanár vezetése alatt megtekintette a helybeli honvéd hadapród-iskola helyiségeit. Budaházy százados lekötözött szívélyességgel és előzékenységgel fogadta és kalauzolta a diákokat, a kik megtekintették a hadapród-iskola teljes berendezését, gazdag felszerelését.

* **Ebzárlat elleni kihágások.** Hogy egy veszett kutya garázdálkodása mennyi munkát okoz, azt legjobban érzik a rendőrség kihágási ügyosztályában. A főkapitány a multkor egy szigorú rendeletben az egész olaszii városrésze 40 napig terjedőleg kimondta az ebzárlatot. Azonban a lakosság nem tesz eleget a rendeletnek s nap-nap mellett halmozódnak az ebzárlat áthágása miatti feljelentések. Csak a tegnapi nap folyamán 62 kihágást jelentettek be a rendőrök. A közönséget figyelmeztetjük, hogy a 40 napi zárta ideje még eddig nem járt le.

* **Feljelentett kerékpáros.** Hogy a kerékpárosok mennyire garázdálkodnak, bizonyítéka a rendőri hivatalban felhalmozott sok feljelentés. Alig van nap, hogy valamely gondatlan kerékpáros, különösen este, a mikor még lámpát sem gyújtanak, gyanútlanul sétálót el ne gázoljon. A rendőrségre tegnap egy új feljelentés érkezett, melyben Klein Ede kereskedősegéd ellen szól a panasz, a ki a Kis-hidon Szabó József nagy-körözs-utcai lakost biciklijével elütötte. — A rendőrség a vigyázatlan kerékpárosok ellen szigoruan lépett fel és megfelelő büntetésben fogja őket részesíteni.

* **A háborus hír örültje.** A somogy megyei Gödre községben a minap az a hír keringett, hogy a Frigyes kir. herceg nevét viselő 52. gy. ezredet nemsokára elviszik Kínába, a háboruba. A községben nagy szomorúságot keltett a hír, mert az ottani legények csaknem mind az 52-ik gyalogezredben szolgálnak. Az öreg Schmausz Péter is az őszszel vált meg három esztendőre a fiától, a kinek immár két csillagot varrtak a hajlókájára. Éppen ez az, a mi szerfölött megzavarta az öregot, a ki tisztára meg van győződve, hogy a sarzsit viszik legelőbb az ütközetbe. S addig-addig töprengett, gondolkozott,

mignem a sötétség ráborult a lelkére. Portáról-portára járt a falujában s mindenkinek a tanácsát kérte, hogy az ő szép, deli legényfiát kimentse a háboruságból. Ma reggel gyalogszerrel, hajadonfővel törtetett be Kaposvárra. A kaszárnya előtt sorra kérdezte a katonákat:

— Merre van a fiam? káplár Schmausz?

A bakák gyanútlanul vezették be az öreg az udvarra, hol egy század reggeli gyakorlatát végezte. A boldogtalan ember hirtelen vad ordítózással vetette magát a földre:

— Tiszt ur, tiszt ur, ne vigye el a fiamat!

Aztán tépte a haját, a mellét meg ököllel ütötte és sirt, jajongott:

— Nem engedem a fiamat. Hagyják itt a fiamat! Ne vigyék Kinába!

A bakák megrendülve nézték a jelenetet, mely a gyakorlatot is félkészítette. A kaszárnya népe végre is lefogta az öregot, kit a rendőrök a közpótlakozó osztagjára vittek. A kocsin — melyen az őrtület vitték — ott ült a délczag káplár is: Schmausz János. Szerencsétlen apja azonban már nem ismerte meg.

* **Csábítás Amerikába.** A nagyváradi pénzügyigazgató a mult napokban egy levelet kapott a paptamási bírótól, melyhez egy brémai cég prospektusai voltak mellékelve, melyek egy szédelgő Amerikába való csábításait tartalmazzák. Mindenféle előnyös ígéretekkel próbálja a szegény tudatlan népet hálójába keríteni, ígéretnél azonban többet nem tesz, csak mellesleg 10 frt előleget kér a kivándorolni szándékozótól. — Övjük a szegény népet, ne menjen a családok hálójába!

* **A vízbefúlt flu.** Ottományban a minap nagy szerencsélenség történt. Kovács Sándor ottani lakos öt éves fia epilepsziában szenvedett. A multkor a falu melletti kis folyón át igyekezett szüleihez a mezőre, a mikor rájött a roham és a szerencsétlen beleesett a vízbe. Minthogy azonban senki sem jött segítségére, a csekély vízben megfúlt.

* **A lószerszámok vándorlása.** A milleniumi hódoló diszfelvonulásban Nagyvárad városa is részt vett három küldöttel. Pompás magyar lószerszámokat csináltatott ez alkalomra a város, a mely néhány száz forintba került. Mikor vége volt az ünnepségnek, eltették, betakargatták a drága szerszámokat, mint a himes tojást. Később a városi levéltárba kerültek a szerszámok s ezzel megkezdték a vándorlást. A levéltárban már nem vigyáztak úgy rá, csak egy ládába tették. A levéltár azonban nem szerzőkamara, így onnét felkerült a rendőrséghez a lókosztüm s egy sarokban talált helyet. Rövid időre csak, mert kikerült a városmajorba. Itt is kevés ideig állott s hogy hol vándorolt, meg sem lehet határozni, csak hogy most a szemeten van; megette a moly, az egér a rendőrségi épület padlásán, a hol egy sarokba lökve hevert az utóbbi időben. — Így a nagy vándorlásban tönkre ment pár száz forint értékű városi ingóság. Arany érmet érdemelne, akinek a hatáskörébe tartozik az ilyen ingóságok gondozása.

* **Vendéglőben.**

Vendég: Hallja pinczér, ha ez a csirke még élne, hát korpótlakozót kérne a kukoriczából.

* **Magyar kereskedő német plakátja.** Az osztrákok magyarfaló gyűlölete hatalmas impulzust adott a magyar érzelmek, a magyar sovinizmus megnyilatkozására. Széltiben felhangzik a jelszó: pártoljuk a magyar ipart és követeljük a magyar nyelvet. A magyar államvasutak várótermében még az osztrák gyáros és kereskedő is magyar plakáton hirdeti s csak egy teljes német szövegű plakát ékelteleníti a vasuti váróterem falait s ez Brázay Kálmáné, a magyar kereskedő, — aki egyuttal függetlenségi párti országgyűlési képviselő.

* **Bucsu-estély.** Előkelő társaság gyűlt össze tegnap este a Karger vendéglő nyári helyiségében. Marienesku Athanáz nagyváradi kir. táblai bíró, a Szigligeti-társaság tagja, 39 éves fényes bírói működésének után, melyet lelkiismeretesen töltött be, fáradságos munkája után nyugalomba vonul. Ebből az alkalomból kollegái és barátai bucsulakomára gyűltek össze, hogy bucsut mondjanak a távozó kollegától, a ki mint a szónok kifejtette — biztos lehet arról, hogy összes társai szeretetét viszi magával. Ezután az ünnepelt intézte szavait a volt kollegákhoz, akiknek eddigi szeretetükért is köszönetet mondott, s érzékeny szavakban mond bucsut a jelen voltaknak, a kikre a legbensőbb szeretettel fog visszaemlékezni és a legszebb emlékekkel távozik körükből. — A társaság egész késő éjjelig volt együtt.

A bucsu-estélyen, az ünnepeltet kívül jelen voltak: Ritoók Zsigmond táblai elnök, Medvigy Mihály tanácselnök, Tassy Pál kir. főügyész, Dobosy Alajos, Poyvár Dénes, Czvek Kálmán, Harmathy Károly, Balogh Samu, Bige Gyula táblabírók, dr. Gedeon László, Nagy Ferencz törvényszéki elnök, Barry József táblai elnöki titkár, dr. Thury Endre és dr. Szegedi Lajos tanácsjegyző.

A vacsorához Karger vendéglős kitűnő konyhája szolgáltatta az izletes ételeket és italokat.

* **Zeus barlangjának megnyitása.** A mitologia azt regéli, hogy Rhea istenasszony titkon szülte Zeust, Kréta szigetén, a Dihlé hegyen és ott egy barlangban tartotta rejtve Kronos dűhe ellen. Ezt a barlangot most egy Hogarth nevű angol vállalkozó megnyitotta a nagy közönség számára. A bejáratot eddig nagy halom mészkő tartotta elzárva, melynek szétrobbantása után be lehetett jutni a barlangba, mely tele volt áldozati adományokkal, bronzfegyverekkel, terrakotta-szobrocskákkal. Mindezek a myheni korszakból származnak és a legtöbb el van látva a kettős bárdot ábrázoló ékítéssel, a mi nyilvánvalóan Zeus jelvénye volt. A barlangból egy 150 láb hosszú folyosó vezet egy másik barlanghoz, a mely hasonlóan tele volt áldozati adományokkal.

* **Brutális férj.** Sokáig haragban volt Argyilán Mihály fekete-bátori lakos feleségével, a ki ura durvaságait már nem tudta elviselni és szüleihez költözött. Azonban a multkor kibékölttek s az asszonyt hazahozta. Pár nap mulva azonban újból kezdődött a régi nóta, mire az asszony rögtön otthagya az urát. Az asszony szökésén Argyilán annyira felindult, hogy éjnek idején az ablakon keresztül behatolt a felesége lakásába és a védtelen asszonyt félholtra verte. Az asszony eszméletlenül fekszik s nem is derült volna ki a tettes, ha két kis gyermeke nem panasolta volna el a kegyetlen szívű apát. A brutális férj ellen megindították az eljárást.

* **Csikósok és gulyások harcza.** Véres gyilkossági eset történt e napokban a szabadkai határban fekvő árokhalmi pusztán, melynek nagykiterjedésű legelője állandóan gulyások részére van fenntartva. Történt pedig e napokban, hogy a szomszédos mérgesi pusztáról a csikósok áthajtották a ménest a gulyalegélőre, a miért aztán a gulyások megizenték a csikósoknak, hogy vigyázzanak, mert emberhalál lesz. Úgy látszik azonban, hogy a csikósok nem igen ijedtek meg a fenyegetéstől, mert másnap ismét a gulyalegélőre hajtották a ménest. Szélpál Imre számadó gulyás, a mint megtudta, hogy a csikósok ismét az ő legelőjén járnak, magához vette Engi Imre és Tóth András gulyásbojtárokat s azokkal átment a csikósokhoz, hol nem valami kedvező fogadtatásban részesültek, mert hamarosan forogni kezdtek a pásztor

botok a levegőben és rendeztek — Isten szabad ege alatt — olyan verekedést, hogy Busa János csikósbojtár és Engi Imre gulyásbojtár holtan maradtak a csataterén s e mellett a többiek is, nevezetesen Szélpál Imre, Tóth András gulyások, Veiró János és Gárgyán Miska csikósok pedig súlyosan sérülve kerültek ki a harcából. A csendőrség a két halottat beszállította Majsára, hol a holttesteket boncolás után el istemelték. A verekedésben részt vett, de súlyosan sérült embereket egyelőre a szabadkai kórházban ápolják.

* **Kinai kaland.** Kolozsvárott történt a következő epizód, a mely nem minden részében volt egyformán mulatságos; legalább a károsultakra nézve nem. Tegnap ugyanis Kolozsvár egyik utcáján élénk csoportosulás volt. A nép egy elcsigázott, messzi utról érkező torzonborz alakot állott körül, a ki az érdeklődő népek tört magyarsággal beszélt el hogy messzi Kinából jő, a hol az európaiakat ölik, gyilkolják. Az elbeszélés egyre érdekfeszítőbb, egyre rémesebb lett. Csodás részletek hangzottak el a kínai vérföldről s a körülálló mindenről megfélekedve, egyre jobban csodálták az érdekes kínai menekültet. E közben rendőrökis tüntek fel a láthatáron, a mint a menekült megsejtve sietett, befejezni elbeszélését s a következő pillanatban nagy gyorsasággal tűnt el egyik mellékutcájában. A hallgató csoport lassankint magához tért s jnem egy érdeklődő rémülten tapasztalta, hogy a tárczája, zseborája s más zsebbeli aprósága teljesen hiányzik. Ez a rejtély is hamar meglett fejtvé. A mig a kínai menekült érdekfeszítő dolgokat beszélt, — az alatt két ismeretlen ur ahhoz dörzsölődött, a ki legjobban ügyelt a mesére. A három zsebtolvaj most a stiklin nevet, a rendőrség pedig keresi a rejtélyes kínai menekültet. A közönség jól teszi, ha ezután a kínai eseményeket nem szemtanuktól hallgatja.

* **Vallomás.**

— Oktáv! Szeretem magát!
— De nem úgy, mint a zongorát?
— Jobban.
— Az baj, mert ön mindig veri a zongorán az oktávot.

* **Munkások fölvétele az állami gépgyárban.** A magyar állami gépgyár igazgatósága meghagyta a dolgozó munkásoknak, hogy értesítsék azokat a munkásokat, a kiket a sztrájk miatt elbocsájtottak, hogy újra fölvetel végett jelentkezhetnek. Tegnapelőtt vitték szét ezt a hirt a munkások eddig már több mint 300 elbocsájtott munkást vettek föl munkára. A fölvetel tovább folyik s a kik az elbocsátottak közül jelentkeznek, azok kivétel nélkül felvételnek. Az igazgatóságnak az ujabbi hirtelen elhatározása kissé későn jött, mert már eddig több mint 400 ember indult külföldre, legnagyobb részben Amerikába, hogy szerencsét próbáljanak. A többiek, kik szintén már megtették az előkészületet a kivándorláshoz, úgy látszik, hogy most már lemondanak a kivándorlási szándékról, mert most már tudomásukra jutott, hogy itthon is kapnak munkát. Különösen a munkások családjainak szerzett nagy örömet az a hír, hogy kenyérkeresőjüket ismét felveszik a gyárba. Most ezek az aggodalmak eltűntek s a remény ismét beköltözött a munkás hajlékokba, hol pár hét óta a nyomor fenyegette őket.

* **Magyar cigány, mint arabus Párisban.** Igen mulatságos eset történt meg néhány honfitársunkkal, a kik a kiállítás megtekintésére utaztak Párisba. Épen a Trocadero aljában levő exotikus palotákat nézegették és elmentek a rue de Tunisiebe, a hol arab kereskedők árulják olcsó pénzen az állítólag afrikai ipar apró csecse-becséit. A mi magyarjaink is megállottak egy arab kirakata előtt

és egy cigarettaszípkát nézegettek, kérdezve, mi az ára. Az arab két ujját mutatta nekik, jelezve, hogy két frankért vesztegeti a portékáját. A két magyar beszélgetni kezdett anyanyelvükön, hogy ez bizony nem is drága, otthon azt mondják majd, hogy tíz frankot fizettek érte. Egyszerre csak elkezd nevetni az arabus és megszólal szép magyar nyelven: »No már kérem tekintetes ur, csak mégis furcsa, hogy minden magyar így csapja be az otthonvalókat az ajándékaival«. A magyarok alig tudtak szólni a nagy bámulattól, hogy ez a turbános alak olyan jól beszél magyarul. Hát kiszült, hogy Muzaffer ur magyar cigány, a ki hegedűjével nem tudván eleget keresni, beállt arabusnak. De megkérte honfitársait, hogy a titkot ne adják tovább, mert még elboesátják a szolgálatból, ha kiszül a turpisság.

* **Pofozkodó bérkocsis.** A multkor este *Sebestyén* Imre bérkocsis a Széchenyi-szálloda melletti járdán megtámadta *Bucs Mihályt*, a kit heves szóváltás közepette arezul ütött. A poszton álló rendőr a verekedő bérkocsist feljelentette.

* **Fölgyógyult légtornász.** *Dalmina* Angelina légtornász nő állapotában, a ki a napokban a budapesti Barokoldi-féle czirkuszban előadás közben lezuhant a magasból, olyan javulás állott be, hogy tegnap délben gyógyulten hagyhatta el a Rókus-kórházat.

* **Gyilkosság a gyermekekért.** Egy véres családi dráma utolsó felvonása játszódott le e hó 12-én, Bobróra, a hol egy elkeseredett férj állott bosszút hűtlen feleségén. *Bohunka Máté* bobrói lakos, már hosszabb idő óta nem a legjobb egyetértésben élt a feleségével. A könyelmű asszony azelőtt három hónappal megszökött hazulról és egy Gyurgyik Mihály nevű legény-nyel Budapestre ment, a hol mint napszámosok dolgoztak. *Bohunka*, a mióta felesége eltávozott, három apró gyermekét a saját anyjának a gondjára bízta s mindent elkövetett, hogy a gyermekekkel felejtse a hűtlen anyát. Időközben azonban *Bohukáné* is felébredt az anyai szeretet s gyermekei után vágyakozott. A mult szombaton, a mint kikapta a heti keresetét, szeretőjével tartott közös lakásukról eltávozott s még aznap este vonatra ült és haza utazott Bobróra. Hazaérve, nem mert a férje lakására menni, hanem egyik rokonánál húzta meg magát s alkalomra várt, hogy gyermekeit megláthassa. E hó 12-én délután abban a hitben, hogy férje nincs otthon, elment a férje lakására, hogy a gyermekeit magával vigye. A férj azonban otthon volt s mikor az asszony belépett a szobába, kérdőre vonta hűtlensége miatt. Ebből heves szóváltás támadt, miközben az elkeseredett férj egy a kezeügyébe akadt karóval úgy fejbeütötte az asszonyt, hogy az eszméletét veszítve rövid idő alatt meghalt. A férj maga jelentette ezt be az előjáróságnak, honnan jelentést tettek a vizsgálóbíróknak.

A vagyontalanok védelme.

A fővárosban működő nagyszámú egyletek között, melyek mindannyian a szegények támogatását, segélyezését tüzték célul, alig van, a melyet hasonlítani lehetne ahoz, a melyről a következő sorokban néhány szót elmondani akarunk. »Jogvédő egyesület vagyontalanok részére« a czime ennek a derék egyletnek és ha kifogásunk volna ellene, az is csak az az egy lehetne, hogy nagyon is csendben működik, pedig nagyon sokan vannak, akik vagyontalanságuknál, ügyefogyottságuknál vagy járatlanságuknál fogva az egyesület emberbaráti működését igénybe vennék.

A tapasztalás ugyanis azt bizonyítja, hogy a szegénysorsu, a vagyontalan egyének jogvédelméről szóló törvényeink ennek az osztálynak az igényeit nem elégítik ki és azok érdekeit kellően nem védik. Nem ugyan annál az oknál fogva, mintha a törvény különbséget akarna tenni vagyonos és szegény között — hiszen épen törvényeink mondják ki a teljes jogegyenlőséget — hanem nincsenek kellően védve ezek az érdekek azért, mert a szegények védőjének

a kirendelése merev formalitásokhoz van kötve és azonkívül olyan utánjárást kíván meg, hogy a védelemre szoruló egyén bizony sokszor inkább lemond jogai érvényesítéséről, mert nincs is sem ideje, sem tájékozottsága a szükséges utánjárásra. A másik ok pedig abban rejlik, hogy a törvény csupán peres ügy elintézésére engedi meg a szegényvédelem igénybevételét és figyelmen kívül hagyja a vagyontalan osztály, a legszélesebb néprétegek, mindennapi életének apró ügyes-bajos dolgait, melyeket sokszor egy-egy felvilágosítással, egy tanácsosal, vagy esetleg megfelelő kérvény megszerkesztésével el lehetne intézni.

Régóta érezték a hivatásos jogászok a törvény emlelt hiányát és a kik a szociális kérdéssel behatóan foglalkoznak, szinte megdöbbenve és aggódva veszik észre, hogy mindjobban terjed a vagyontalan osztályban az elégedetlenség és elkeseredettség, mely ezekben a szavakban szokott nyilvánulni. »A szegénynek soha sincs igazsága!«

Ezek a tapasztalatok indítottak néhány lelkes emberbarátot az említett egyesület megalapítására és czélul tüzték, hogy a törvény fent vázolt hiányát pótlandó, a vagyontalan jogkeresőt meggyőzzék, hogy az állam, mint a társadalom szívében viseli az ő érdekeit is és ily módon törekszik kiegyenlíteni a rang és vagyon okozta különbségeket.

Ez a derék egylet (melynek hivatalos helyisége Budapesten, a központi városháza, városház-utcai során a III. emeleten van) most a fővárostól némi anyagi támogatást kér. A kérvényt kiadták a IV. kerületi előjáróságnak véleményezés végett és ez a vélemény igen kedvezően hangzik. Egyebek között az előjáróság azt is mondja, hogy fizetést vagy tiszteletdíjat az egyesület egyik tagja sem kap; csupán a szolgát fizetik és azonkívül nyomtatványok, irodai szerek, fűtés és világítás képezik az állandó kiadásokat.

Vajjon nem elkélne ilyen intézmény a vidéken is?

Az új mócsai eset.

A mult hónapban egy diósjenői küldöttség járt a belügyminiszternél azzal a kérelemmel, hogy rendelné el *Rákóczi* István, a rétsági járás főszolgabírája ellen a fegyelmi vizsgálatot, kinek hallatlan visszaéléseit, basáskodásait és emberkinzásait tovább tűrni nem lehet. A miniszter el is rendelte nyomban a vizsgálatot, mely folyó hónap 9-ikén vette kezdetét Rétságon.

A kiküldött biztos *Dessewffy* Elek megyei főügyész volt. A vizsgálatot a diósjenői bíróválasztásnál elkövetett visszaélésekkel kezdték meg, de ez a vizsgálat is már furcsa módon indult meg.

Rákóczi főbíró ugyanis kijelentette, hogy nagy bajban van, mert az írnoka már tegnap-tól részeg, mint egy disznó és így várni kell, míg egy más tollvezetőt szerez.

Rákóczi obligatus tanu pompásan vallottak, de az egyik: *Germani* János, diósjenői korcsmáros elbicsaklott és azt a kérdést intézte a vizsgálóbíróhoz, hogy hát kérem ezt, meg azt a kérdést nem intézik hozzám? Óriási hahota fogadta ezt az elszólást.

Persze, hogy a parasztok másképp vallottak ám.

Ezután jött a *Szikora* és *Torma* testvérek elkövetett hallatlan brutalitásnak megvizsgálása. A tanuk azt vallják, hogy ütötték-verték őket a csendőrök bottal, lánczczal, guzbakötötték »semmiért«, egy kis utcailármáért, a traktátumot pedig 8 napi elzárás és 50—50 frtnyi pénzbírság követte. Itt azután szenzációs dolog történt, mert a főbíró határtalan önké-

nye már szinte a büntető törvénykönyv 139-ik §-ba is bele ütözik. A főbíró ur ugyanis a megkínzások után érezte a peccenyesszagot és hogy úgy tüntethesse föl a dolgot, hogy ő az egész ügyről semmit sem tudott, szépen elpárolgott Rétságról és *Laszkáry* »gyakornokát« bizta meg az ítélet meghozásával, aki azután szó, beszéd és apellálta nélkül azonnal elzáratta az összekínzott embereket és — másod- vagy harmadnapra, amikor Rákóczi hazajött, írta csak alá »saját bevallása szerint« a jegyzőkönyvet oly módon, mintha a kihallgatást és ítéletet ő maga vitte volna végbe.

Ezen megkínzások miatt a panaszlók a büntető törvényszéknél tesznek Rákóczi ellen feljelentést.

Innét tovább azonban nem lehetett a vizsgálatot vezetni, mert Rákóczi — midőn azon raboknak kérdése jött kérdésre, akikkel évről-évre ingyen dolgoztatott, — oly éktelen dühbe jött, hogy inzultálta a diósjenőiek képességében megjelent ügyvédet és mint vádlott megsértette a vizsgálóbíró tekintélyét azzal, hogy hajdud hívott a vizsgálat helyiségébe! A behívott hajdud *Dessewffy* vizsgálóbíró azonnal kikergette és a további tárgyalást a bizalmi férfakkal és képviselő ügyvéddel egyetértve beszüntette és kijelentette, hogy azt Gyarmaton fogja folytatni. Kihallgatva lesznek még ez ügyben *Ruchmich Basztukai* és *Német* András megyei hajduk, akiket a hivatalos helyiségben felpofozott, összebotozott és éhen-szomjan tél idejében takaró nélkül a tolonczházba záratott.

Ruchmich hajdújával azonban megjárta, mert ez torkon ragadta és ha el nem választják a főbírótól, megfojtotta volna.

Ki lesz még továbbá hallgatva *Freisinger* b-gyarmati fiákkeres, akit a hivatalos helyiségben szintén felpofozott és amikor az távozni akart, így kiáltott a hajdukhoz: »Hozzátok viszsza azt a bűdös zsidót a fülénél fogva« — és *Freisingert* csakugyan a fülénél fogva vitték vissza az alkotmányos főbíró elé.

Ki lesz hallgatva a többi között még *Burgl* Czeccillia, egy szerencsétlen kis bonne, akit szintén kegyetlenül elvert és aki azután *Kubinyi* Endre rétsági plebánoshoz menekült, és onnét vitte édesapja haza, kifizetvén neki a főbíró a kis leány 5 hónapi fizetéséből 3 frt. 40 krt.

A különös pedig az, hogy e botrányos dolgok nagy részéről tudomása volt a megyei alispánnak is és Rákóczi még mai napig sincsen felfüggesztve,

EGYESÜLETEK

Uj kath. kör. A »Pusztaszent-Imrei Katholikus Kör« alapszabályait a m. kir. belügyminiszter jóváhagyta.

Igazgatósági ülés. A nagyváradai ipartestületi betegsegélyző pénztár igazgatósága f. hó 15-én, vasárnap d. e. 10 órakor **rendes** havi ülést tart, melynek tárgyai a következők:

1. Az elnökség jelentése.
2. Pénztári jelentés.
3. A felügyelő-bizottság jegyzőkönyvi jelentése a pénztárvizsgálatról.
4. *Weisz* Albert kérelme a nála levő sérvkötőnek további használatá iránt.
5. *Stein* Emilia kérelme orvosi költség visszatérítése iránt.
6. *Steiner* Margit kérelme gyógyfürdőben leendő kezeltetés iránt.
7. *Burik* József kérelme táppénz kiutalása iránt.
8. *Gerő* Ármin iparhat. biztos ur válaszirata *Nagy* Lajos és társainak beadványa tárgyában.
9. Esetleges indítványok.

Igazságszolgáltatás.

A »titkár« ur üzelmei. *Latzkó* Virág Béláról, erről a elvetemült szélhámosról van ismét szó. akinek viselt dolgai már eleget foglalkoztatták a büntető törvényszéket. Különböző

csalások és lopások miatt eddig háromszor ítélte már el a büntető törvényszék. Ezekből a büntetésekből Latzkó Virág Béla eddig csak egyet töltött, a másik kettő még felsőbb bírósági döntés alatt van. Tegnap ennek daczára ki negyedikben ítélte el a büntető törvényszék szüneti tanácsa család büntette miatt.

A fiatal, 18 éves szélhámos ez év április 30-án megismerkedett a Carré-féle czirkuszban Verdier Luize nevű műlovarnóval, aki ott alkalmazásért megfordult. Latzkó Virág Béla a műlovarnó előtt úgy adta ki magát, mintha ő volna Carré titkára s ebbeli minőségében azzal áltatta Verdier Luizet, hogy szerződése érdekében mindent el fog követni a czirkusz tulajdonosnál.

A művész ezt az ígéretet készpénzül vette s szentül elhitte Latzkó Virág Bélának, midőn ez még az nap délután meglátogatta a lakását, azt az állítását, hogy Carré megengedte neki, hogy a czirkuszban próbavaglást tehessen. Együttal azt is mondta a műlovarnónak, hogy az igazgató azt izeni neki, hogy a próbavagláshoz szükséges felszereléseit vitesse a czirkuszba.

Verdier Luize gyanútlanul adta át a »titkár« ur által előhívott Markusz Jakab hordárnak 500 frank értékű felszereléseit és ruhaneműit. Latzkó Virág Béla ezeknek a felszereléseknek egy részét nyomban eladta, a ruhaneműket pedig megtartotta magának.

A turpisság csakhamar kiderült s a műlovarnó panaszára Latzkó Virág Béla ismét bekerült méltó helyére a fogházba. A dr. Sántha bíró elnöklése alatt ma megtartott tárgyaláson a család büntetvével vádolt Latzkó Virág Béla sürű könnyhullatás között ismerte be bűnét. A törvényszék dr. Polgár ügyész vád és dr. Török Sándor ügyvéd védelme után a javíthatlan szélhámost három havi börtönre ítélte. Ez az ítélet, a melyből négy hetet már kitöltöttek vett a bíróság, nyomban jogerős lett.

A nagyváradi kir. tábla kitűzött ügyei.

Előadó: *Poyndr Dénes.*

- 1710 Uszka Flore uzsora.
1751 Létai Imre és társa hatóság elleni erőszak.
1765 Argyelán Lázár lopás.
1766 Popucze Stefán és társa lopás.
1754 Bertye Szaveta becsületsértés.
2345 Incsikó Mihály és társa hatóság elleni erőszak, stb.
1749 Horga Andrej és társa lopás.
1808 Szkurt Illés és társa lopás.
1817 Mócz Stefán testi sértés.
1904 Lermann Márton és társa testi sértés.

Előadó: *Czvek Kálmán.*

- 51 özv. Kővári Istvánnénak tkvi. kérvényi ügye.
69 Nagy-Szobeni földhit. intézet — Ursits Vilmos.
101 Dr. Mihajlovits Miklós és társa.
68 Néhai Rokszin György hagyatéki ügye.
1669 Uj-szt.-Annai gyámpénztár — Rothümbler A. és neje.
1733 Dr. Ispranovics Szevér — Ursz Juon és társa.
1756 Molnár Ferenczné — Nyári Ferencz.
1838 M. kir. kinstár és társa — M. Sándor E. és társa.
1847 özv. Szuba Simeon és társa — Főber Lajos és testvére.
1860 Kaufmann Béla — Deák Trandafir.
1895 Bere Zsuzsanna — Csőgi László.
1907 Viktória tk. — Venter Gerő s neje.
1924 Goldschmidt Mihály — Rebenwartel Sámuel.
1932 Arad-csanádi gazdasági takarékpénztár — Peszkár Tódor.
2065 Killán Ádámné — Rung Mátyás.
2066 Tóth A. Auer — Spitzer Jakab.
2898 Goldsevky Konstantin — Banka István.
2213 Darabos Gábor — ifj. Laurinyecz Mihály.

MULATSAG.

Dalestély a Sport-téren. Ma este 8 órakor tartja dalestélyét a nagyváradi újvárosi ev. ref. egyházi énekhar a »Sport-téren« Templomi orgona alapja gyarapítására. — Mindent elkövetett a rendezőség az estély sikere érdekében. A változatos műsor mellett gondoskodott arról, hogy a legjobb zenekar egyike húzza a talp alá valót a szépen földiszitett lövöldében. — Ha az idő a szabadban valót tartózkodást lehetetlenné tenné, úgy a Sport-pavillon és a Lövölde helyiségei a közönség használatára állanak.

TANUGY.

Az iskolaszék alakuló ülése.

A három évre megválasztott községi iskolaszék tegnap délután alakuló ülésre jött össze, azonban csupán az elnököt választotta meg dr. Sipos Árpád személyében, aki erről az állásról leköszönt.

Az iskolaszék igen helyes dolgot cselekedett, mikor elhatározta, hogy küldöttség által felkéri érdemekben gazdag volt elnökét az iskolaszék vezetésének további elvállalására. Még a küldöttség megbízásában eljár, az alakuló ülést elnapolták.

Dr. *Bulyovszky* József polgármester elnökölt.

Jelen voltak:

Ritoók Zsigmond, Mezey Mihály, Száhlender Károly, Ficzek Lajos, Stark Gyula, dr. Grósz Menyhért, Vidovich Bonaventura, dr. Kornstein Lajos, Böszörményi Géza, Molnár Lajos, dr. Vucskics Gyula, Réz Mihály, Hegyesi Márton, dr. Dőry Ferencz, Némethy Károly, Gábriely Lajos, Máté Lajos, dr. Berkovits Ferencz, dr. Baróthy Ákos, Materay Lajos, Krüger Viktor, Beczkay Lajos, Heringh Sándor, Istvánffy József, Ritoók Géza, dr. Váradi Mór, Sulyok István.

Felolvasták első sorban az új iskolaszék tagjainak névsorát, a mely a következő: Auspitz Adolf, dr. Baróthy Ákos, Bary József, Beczkay Lajos, dr. Berkovits Ferencz, Bordé Ferencz, Bozóky Béla, Böszörményi Géza, dr. Bulyovszky József, dr. Dőry Ferencz, Ficzek Lajos, Gábel Jakab, dr. Grósz Menyhért, Hegyesi Márton, Heringh Sándor, Hlatky Endre, dr. Hoványi Géza, Kékus Vidor, dr. Konrad Márk, dr. Kornstein Lajos, Krüger Viktor, dr. Márkus László, Máté Lajos, Mezey Mihály, dr. Molnár Imre, Molnár Lajos, Némethy Károly, dr. Radó Ignác, Ritoók Zsigmond, dr. Ritoók Géza, dr. Sipos Árpád, Stark Gyula, Száhlender Károly, Szokoly Tamás, Váradi Mór, Vidovich Bonaventura, továbbá a polgári iskola részéről dr. Tóth Mihály, a közs. iskolai tantestület részéről Vaday József és Istvánffy István, ezeken kívül a felekezetek lelkészei és Ragány János v. főszámvevő.

Ezután a választott tagok letették a hivatalos esküt.

Dr. *Bulyovszky* József felhívta az iskolaszéket az elnökválasztásra.

Dr. *Sipos* Árpád eddigi elnököt felkérték, hogy továbbra is vállalja el az elnöki tisztelet, de a kérésnek, kapacitálásnak nem lett semmi eredménye.

Dr. *Grósz* Menyhért sajnálatát fejezi ki dr. Sipos Árpád lemondása felett. Az ő égise alatt fejlődtek a községi iskolák s ezen munka még nincs befejezve. Indítványozza, miszerint az iskolaszék egy küldöttség által kérje fel újból dr. *Sipos* Árpádot az elnökség elfogadására.

Az indítványt elfogadták s a küldöttséget Némethy Károly, dr. Grósz Menyhért, Száhlender Károly és dr. Kornstein Lajos tagokból alakították meg.

Az alelnök választása felett vita támadt. A tagok egyrésze az alelnököt és főgondnokot már most meg akarta választani, míg a többség azon véleményben volt, hogy ezeket az állásokat csak akkor töltik be, amikor dr. Sipos Árpád választását ismerni fogják.

Ez utóbbit határozták el. Végül az elnököl polgármester üdvözölte az iskolaszék tagjait s kérte, hogy buzgó munkálkodásukkal segítsék elő a községi iskolák fejlődését.

Ezzel véget ért az alakuló ülés.

REGÉNY-CSARNOK.

AZ ÁLARCZ.

Németből fordította: *Votisky Antal.*

14.

Mintha csak olvasott volna Lia a gondolataiban.

— Elly kedves, jól nevelt és jó leány és — barátom! — mondta jelentőségteljesen s ezzel véget is szakította a beszédnek a maga részéről.

Hypolit feszesen és röviden ajánlta magát, a miniszternéhez lépet és Lia hallotta, hogy nevetégt a fölötté vidám asszonynyal.

— Ezek igen kicsi poharak! kiáltott.

— Hogy minél többet fizessenek értük; senki sem akadályozza őnt, hogy ne igyék egy tuczattal! — jegyezte meg az vidáman. Csakugyan több poháral ivott Hypolit és természetellenesen hangosan tréfált. Ha Elly most mondta volna neki: Szeret engem? azonnal eljegyezte volna magát vele, úgy kihozta a sodrából Lia viselkedése, anyira megakart mutatni, hogy ő is elfelejtette őt.

— Sokáig beszélt a szomszédnőmmel, — fenyegette a kegyelmes asszony, — óvakodjék, mert ez veszélyes hölgy, minden férfi a lábainál hever és — ő senkit sem emel magához — hideg mint a jég. Ősmerte már előbb is Friedhofnét?

— Nem! vágott ez hirtelen közbe. Ha mindenütt eről az asszonyról hallok, azonnal hazautazom, gondolta Hypolit.

— Hazudik, megtagad engem! szölt magában Lia, ő mily gyenge egy férfi! Azt hiszi, hogy kaczer vagyok s nem sejtí, mily nehezen uralkodom magamon. Az ostoba! Azt hitte, hogy nyakába fogok ugrani és kiáltani: Még mindég szeretlek, minden komédia volt, eljegyzésem, házasságom és azóta egész életem is ez élvezetek örvényében, neked tudnod kell az igazat, előttem lehull az álarczom! A balga! Hogy nincs a büszkeség és bosszúság örkép a szív mellett, a mely oly elfogult, hogy még rá gondol! Jöjj csak és megfoglak győzni, hogy csakugyan el vagy felejtve. Mint szunyog fogsz a tűzbe repülni, mert férfi vagy és nem akarsz küzdeni és győzni; én leszek hát a győző — én!

Erősnek érezte magát arra, hogy mindent elkövessen, csak hogy Hypolitot bosszantsa és hogy a tövist még mélyebbre szurja a sebbe. Távolról sem jutott eszébe, hogy meggondolja, mi lesz belőle ez után a veszedelmes játék után, hogy minden nyil, melyet Hypolitra irányzott, megélesedve tér rá vissza. Csak egyet tudott: Meg kell csálni, mint a többit!

Sóhajtott a maszk. Halálos egyedüllét érzete akarta megszálni a mogorvaság kíséretében, mialatt fehér keze egyik virágot a másikhoz fűzte, de hirtávetette fejét. Itt nem volt hely a töprengésre, sok szem megfigyelhetné. Arcához emelte az illatozó csokrot és meghajította magát Arnold herczeg előtt, a ki épen azt kérte tőle, saját kifejezése szerint: mint az új udvari tanácsosné első ajándékát.

*

Hypolit megjelenését a fővárosban sok helyről nagy örömmel üdvözölték, hiányt volt hivatva pótolni, megkérték őt, hogy vállalja el az előképek egyik szerepét, melyhez eddig nem tudtak illő szereplőt találni. Gondolkozás nélkül beleegyezett, bár tudta, hogy az előképek próbái alatt okvetlen kell Liával találkoznia. Lemondott arról, hogy látogatást tegyen nála;

inkább akart udvariattannak látszani, mintsem, hogy mégegyszer hallja azt a hangot, mely őt sértette. Mégis valami belső erőszak űzte őt, hogy mégegyszer beszéljen vele szemtől szembe, feltárja előtte szívét — aztán jöjjön, a minnek jönni kell, csak az ő lelkéről tűnjék el a nyomás és nyerve meg ismét a Lia becsülését.

(Folyt. köv.)

Kinai háboru.

A kínai lázadásról érkezett tudósításokban gyakran van szó *Tuán* hercegről, ki valóságos intrikus gyanánt szerepel a Kinában most játszódó véres tragédiában. Szereplését az teszi nevezetessé, hogy ő a feje a kínai hadseregnek s egyúttal a lázadóknak is. Tuán herceg már körülbelül három évtized óta játszik nagy szerepet Kína történetében. De mint az intrikusok szokták, mindig óvatos és előrelátó volt, az akadályok elől kitért, czélját azonban sohasem tévesztette szem elől.

— Egy csiga éppen olyan biztosan fölér a hegytetéjére, mint a megvadult ló, mondotta egy alkalommal egy angol mérnöknek, a ki vele tárgyalt. De a csiga legalább bizonyos benne, hogy nem fog elcsuszni és a mélységbe zuhanni. Politikájának főjellemonása az idegnek határtalan gyűlölése. Ez vezeti is mindenben, amit tesz. A mi korát illeti, már túl van az ötven esztendőn. Arczán erősen meglátszik mandzsu-származása. Eredeti mandzsu-típus keskeny homlokkal, de erősen boltozott fejjel. Szeme mélyen fekszik, szakálla ritka. Arcza szenvedő kifejezésű, halovány s első pillanatra inkább valami tudósnak látszik. De a majdnem alattomos tekintete, mely ha izgatott, máskor tiszta szeméből előczikázik s kissé előrehajlott, kutató alakja, ellentmond látszólagos szelidségének. Rendkívül büszke egy bal homlokán levő sebhelyre, a mely állítólag egy 1875-ben kapott sebesülésnek nyoma.

A herceg nagyon házias és takarékos ember. Európából behozott dolgok az ő házában nem találhatók, kivéve a kanárimadarakat, a melyeket nagyon szeret. Mindig tartogat magánál néhány tuczatot s kalitkáiban fölakasztja őket kertjében a fák lombjai között, hogy zavartalanul hallgathassa dalukat. Alapos ismerője és nagy barátja a kínai műiparnak s szép gyűjteménye van régi fegyverekből s drága porcellánokból.

Európát és az itteni viszonyokat nagyon jól ismeri. Tudja, hogy az európai gyáripar olcsóbban termel, mint a kínai iparosok s joggal attól fél, hogy az európai bevétel tönkre fogja tenni a kínai kisiparosokat. Az európai intézményeket gyűlöli, mert mindenben ellenkeznek hazája viszonyaival s félti tőlük Kinát. Attól tart, hogyha megkezdik az európai intézmények átültetését, akkor a kínaiakban megrendül a császár mindenhatóságába való hit s ennek megtartását annál inkább kötelességének tartja, mert fiában látja Kína jövődöbéli uralkodóját.

A háboru mai állásáról a következő távirati tudósításokban számolunk be:

Washington, július 13. Goodnow sanghái amerikai főkonzulnak az a jelentése, hogy a pekingi követségeket július 7-én bombázták, nagy aggodalmat kelt. A külügyminiszteriumban azt hiszik, hogy a követeket meggyilkolták. — A kantoni amerikai konzul azt táviratozza, hogy Li-Hung-Csang lemondott arról, hogy

északra utazzék. Szerdán Vu-Ting-Fang idevaló kínai követ Hay külügyminiszter egy sifferes táviratát küldte Pekingbe Conger amerikai követnek és kijelentette, hogy választ szerez, ha a követ még életben van.

Az európaiak helyzete.

Tiencin, július 14. (Saj. tud. táv.) Az európai csapatok sorsa teljesen elviselhetetlen, mert bennük a tulnyomó kínai katonaság nagy pusztítást visz végbe. Tizenkét ágyuval folyton lövöldöznek a nemzetközi katonákra, majd egy elfoglalt palotából óriási golyó záport szórnak rájuk. Az európaiak helyzete leirhatatlan.

TAVIRATOK

Szell a királynál.

Budapest, július 14. (Saj. tud. táv.) Szell Kálmán miniszterelnök tegnap Ischlbe utazott, a hol holnap Ő Felsége kihallgatáson fogadja.

Darányi beszéde.

Budapest, július 14. (Saját tud. táv.) A »Nemzet« napilap holnap fogja közölni Darányi Ignác miniszter beszédének szövegszerű szövegét. A beszéd tartalma mezőgazdasági eszmékről és azok győzelméről szól.

Egy főispán lemondása.

Szeged, július 14. (Saját tud. táv.) Rónay torontali főispán lemondása befejezett tény.

Személyi hírek.

Bécs, jul. 14. (Saját tud. táv.) Wittek vasutügyi miniszter Gastienba utazott. — Pieták lengyel miniszter Lembergbe utazott. — Frigyes főherceg feleségével és leányaival tegnap Párisból ideérkezett és mindjárt tovább utazott Pozsonyba.

Egy uhlánus tiszt balesete.

Székesfejérvár, július 14. (Saj. tud. táv.) A mai gyakorlat közben Guetz Rikárd uhlánus főhadnagy a gyakorlótéren sövénygátat ugratva lovával elesett. A főhadnagyot, a ki kulcsesont törést szenvedett, bevitték a csapat-kórházba, a hol rögtön orvosi ápolás alá vették. A tiszt állapota aggasztó.

Öngyilkos szerelmesek.

Bécs, július 14. (Saját tud. távirata). Nagy szenzációja van Bécs városának. Schunpeter uhlánus főhadnagyot ma meglátogatta a lakásán kedvese, Köhler Paula színésznő. Pár percz múlva a szálloda személyzete két dördülést hallott, mire a főhadnagy zárt lakására betörték. Borzalmas látvány tárult a szemlélő elé. A főhadnagy a szoba közepén revolverrel a kezében vértől egészen elboritva feküdt a padlón. A leány, a kinek még fején volt a kalapja is, a sarokban feküdt nagy vértócsában. Mikor az orvosi segítség megérkezett, mind a kettő már halott volt s mind a kettőnél a halántékon tátongó nagy lösebb okozta a halált. Valószínűleg a reménytelen szerelem üldözte halálba a boldogtalanokat. A főhadnagy előre megfontolva követte el tettét, mert félőrával az öngyilkosság előtt még levelet írt bátyjának, a ki gazdag bécsi gyáros.

Az angol hajóraj Fiumében.

Trieszt, július 14. A földközi tengeri angol hajóraj második osztálya, a mely lord Beresford ellentengernagy parancsnoksága alatt 15 hajóból áll, ma reggel 5 órakor ment innen Fiuméba. A hajók egy része egyenest a dalmát partra megy. Beresford július 19-én megy el Fiuméből, ugyanaznap délután pedig Szápáry gróf kormányzó külön meghívására odaérkezik a Renown hadihajóval sir John Fisher, az angol hajóraj parancsnoka.

Fiume, július 14. (Saját tud. táv.) Fiumében nagy ember sokaság várta a az érkező angol hajókat. Már délelőtt 10 órakor nagyon sokan gyűltek össze a kikötőben, s a széles teret a lakosság teljesen elfoglalta. Délután 2 órakor az *Adamich* molon a világitó-torony őrre jelezte, hogy 14 hajó közeledik. Az angol hajók, mint ha óriási játékszerek volnának, melyeket láthatatlan kéz mozgat észrevétlenül, sorakoztak oldalt balra. Az angol flotta 21 ágyulövessel üdvözölte Fiumét, mely hasonlóan üdvözölte a vendégeket. Beresford ellentengernagy, a flotta parancsnoka hóféhér admirális csolnokon érkezett a kikötőbe, a mikor a zenekar az angol himnuszt játszotta. A kikötőben először, a hol az összegyűlt közönség nagy óváczióban részesítette az angol tiszteket, megtörténtek a hivatalos bemutatások. Az angol parancsnok meglátogatta a kormányzót, a ki még a délutáni órákban viszonzotta a látogatást. Fischer főparancsnok táviratban jelezte, hogy folyó hó 24-én Fiuméba érkezik, mely alkalommal tiszteletét óhajtja tenni Szápáry gróf kormányzónál, akit egyúttal az adandó ebédre is meghívott.

Ebéd az angolok tiszteletére.

Trieszt, július 14. (Saj. tud. táv.) Goes gróf helytartó tegeapi ebédje fényesen folyt le. A helytartó villájának bejárata az angol és az osztrák-magyar haditengerészet lobogóival volt díszítve. A kert bengáli fénynyel és lampionokkal volt kivilágítva. Az ebédőt Ferencz József király és Viktória királynő mellszobrai díszítették, pálmákkal és zászlókkal körülvéve. Az első pohárköszöntőt Goes gróf helytartó mondotta Viktória királynőre, a másodikat sir John Fischer Ferencz József királyra. Mikor az angol hajóraj parancsnoka a társaságot elhagyta, a zenekar az angol himnuszt játszotta. Az öt napos érintkezés az angol vendégekkel kölcsönösen szives bajtársi viszonyt teremtett.

Összeesküvés Mac Kinley ellen.

New-York, július 14. (Saját tud. táv.) Nagy feltűnést keltett az Egyesült Államok elnöke elleni összeesküvés felfedezése. A kubai spanyolok *Mac Kinley* elnököt megakarták gyilkolni, mely tervöket azonban a felfedezés megghiúsította. Az összeesküvőket letartóztatták.

Szerencsétlenül járt turisták.

Liencz, jul. 14. (Saj. tud. táv.) Tegnap a Grossvenediger-csucsoson, nem messze a prágai kunyhótól, két turistát eltemetett, a lavina. Mind a kettő meghalt.

A Mária Terézia utban

Bécs, jul. 14. (Saját tud. táv.) Távirati jelentés szerint a Mária Terézia osztrák-magyar hadihajó tegnap három napra Colombóba érkezett. Utjának legközelebbi célja Szingapur. A hajón minden rendben van.

KÖZGAZDASÁG.

Hogyan fokozzuk szőlőink termését.

Nehezen barátokozik meg azzal az immár bebizonyított tényrel a magyar gazda, hogy bármiféle növény csak ott adhat elegendő termést a hol a talaj termőképessége fenntartatik vagy éppen öregbítettik. Ha van is tekintettel az aranyzabállyra azt legfeljebb szántóföldjein alkalmazza, de már azután réjtét, szőlőjét, komlósát trágyázásban egyáltalán nem, vagy csak igen ritkán részesíti, pedig immár számos oldalról bebizonyított tény, hogy a szőlő is csak az esetben adhat jövedelmet hajtó termést, ha intensio trágyázásban részesül, a mi természetes is tudva azt hogy, többnyire évtizedeken keresztül egy és ugyanazon talaj használtatik szőlőtermelési célokra, a nélkül, hogy az a tápláló anyag, mely a szőlő által elvonatik bármiként és visszafótoztatott volna, mert bizony különösen régebben vajmi kevesen gondoltak szőlőterületeik trágyázására. Igaz ugyan, hogy a szőlők trágyázása nagyon fárasztó és költséges munka, mert nem kis feladat az istállótrágyát a többnyire magasabb hegyeken fekvő szőlőkre felhordatni; ma azonban a mikor a műtrágyák olcsó áron állanak rendelkezésünkre a midőn ezen kis terményű trágyák hatásosabb táplálókat nyújtanak az istálló trágyánál, ezen nehézség megszűnt, mert ezeknek a legmagasabb hegyekre való felhordása sem igényel nagy munkaerőt.

Ezideig nem voltunk kellőleg tájékozva aziránt, hogy a szőlők minő műtrágyát igényelnek s hogy minő eredmény várható valamely műtrágya alkalmazásától. Ma azonban az ország számos helyén végzett kísérletek kellő támpontot nyújtanak, erre nézve is balgaság volna tehát azokat figyelembe nem venni.

Ezen kísérletek egy és ugyanazon elv szerint az ország különböző pontjain hajtattak végre. A kísérletezés mindenütt három párhuzamos parcellán ejtetett meg. 1. Az egyes parcella tárgyátlan maradt, 2. foszforsav és kálium, 3. foszforsav és kálium s nitrogénre trágyázott. És pedig a 2-ös tábla kapott 200 kg. szuperfoszfátot 100 kg. kén-savas-kálit, illetőleg egyrésze 250 kg. 38%-os kálit vagy 450 kg. káinitott, a 3-as parcella a fentiek kivül 100 kg. chilisalétromot.

A kísérlet eredményeiből az tűnik ki, hogy a mindhárom anyaggal megtrágyázott parcellákon a kísérlet igen kedvező eredményt szolgáltatott. És pedig szuperfoszfát és kálival trágyázott parcellákon 10 kísérlet közül 8-an a terméstebblet 50-250 kg. szőlő chilisalétrommal is trágyázott parcellákon 11 kísérlet közül 8 helyen volt a terméstebblet 200 kgon. felül s ezek közül 3 esetben 500 kg-on is felül, a miből teljes határozottsággal kitűnik, hogy homoki szőlőinkben csak úgy érhetünk el sikert, ha mind a 3 tápanyaggal trágyázunk, miután azok mind a háromban szűkölködnek.

A trágyázás jövedelmezőségének kiszámításánál a vízben oldható foszforsav kilóját 23 krral a chilisalétromot és kén-savas kálium q-ját 12 frttal számítva a holdankénti költség, a vasutról való elfuvarozásával együtt 34 frtra, tehető. Feltéve már most, hogy a fűrt-termés többlet meghaladja a 300 kgot, a trágyázás még az esetben is jelentékenyebb jövedelmet szolgáltatott, ha a fűrt m/m-ja csak 20 frttal értékesíthető, mihez járul még a trágyázás utóhatása, a mi különösen szőlőknél szintén igen jelentékeny s így joggal mondható el, hogy a műtrágyafélék okszerű alkalmazásával módunkban van homoki szőlőink jövedelmezőségét igen teteményesen fokozni.

Kötött talajon is tettek kísérleteket igen kedvező eredményrel egy szuperfoszfát és kálival mint fejtrágyául chilisalétrommal is. Akár homoki akár kötött talajon ha nem összel, de mindenesetre kora tavasszal hintendő el egy a szuperfoszfát, mint a káli.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A Tiszántúli eredeti távirata. —

Értéktőzsde.

Budapest, július 14.

Osztrák hitel	674.
Magyar hitel	694.
Allamvasut	661.50

Rimamuránvi	525.
Magyar jelzalog	488.
Salgótarjáni	—
Wagon-kölesön	—

Határidők.

Budapest, július 14.

Buza októberre	7.67
Buza júniusra	—
Új tengeri	5.83
Rozs okt.	6.75
Zab okt.	5.23
Káposzta, repce, aug.	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1900. július 14-én.

Magyar aranyjárdék 4%	96.25
Magyar koronajárdék	91.
Magyar vasúti kölesön aranyban 4,1/2%	100.50
Magyarvasuti kölesön ezüstben 2,1/2%	99.60
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	97.50
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	90.50
Italmérsi jog megváltási kötvény	98.35
Horváth-szavón földtehermentesítési kötvény	92.50
Magyar nyerevény-sorsjegyek-kölesön	158.50
Tiszaszabályozás szegeci sorsjegyek kölesön	188.50
Osztrák járdék papírban	97.25
Osztrák járdék ezüstben	97.—
Osztrák járdék aranyban	96.25
Osztrák korona járdék	96.75
Osztrák államsorsjegyek	184.50
Osztrák magyar bankrészevény	17.20
Magyar hitelbankrészevény	693.75
Osztrák hitelintézet részevény	678.50
Párisi vista	96.50
20 frankos arany (Napoleond'or)	19.30
Németbirodalmi márka	118.50
London vista	242.30
20 márkás arany	28.70

NYILTÉR.

Tisztán kezelt,
természetes

Hegyi-Borok!

Nagymennyiségű, kedvező bevásárlásaim folytán ajánlok:

Kitűnő asztali ó-bor, literje 30 és 32 kr.

100 liter 22 és 23 frt.

Magyarádi ó-bor, literje 40 kr.

Magyarádi pecsenye bor, literje 50 kr.

Asztali veres bor, literje 44 kr.

Ménési veres bor, literje 64 kr.

Mindennemű üvegelt csemege-, aszú- és pezsgőborok a legolcsóbb árban.

Kőbányai Sör-raktár.

Kosarakat, gyümölcszállításhoz, gyári árban árusítom.

Vidéki megrendeléseket pontosan teljesítek.

Kiváló tisztelettel

MERTZ NÁNDOR,

Nagyvárad, Nagy-Körözs-utca, Mertz-ház.

Telefon-összeköttetés 134. szám.

SZERKESZTOI POSTA.

K. I. Közseg. Köszönöm szives felvilágosító levelét, — mely még kedves emlékü nápolyi találkozásunknak következménye, — de most már késő, nem segít semmi. Lapunknak jun. 6-iki számában van egy közlemény, — abból megérthet mindent. Szives üdvözléssel!

Egy leány (Helyben). Kár volt azért a felsorolásért megharagudnia. De hogy a megzavart egyensúlyt a fiuk és leányok közt helyreállítsuk, ime itt közöljük szembeállítva a férfiak tíz hibáját:

1. **Nem kíváncsiak eléggé.** Már pedig a leányok szeretnének nekik néha egyet-mást elmondani, a mit csak kérdésre lehet megmondani.

2. **A kedves csevegés hiánya.** Nem veszik észre, hogy Margitkának szebb a selyem ruhája, mint az Ilonkáié, meg hogy Mariskának a legújabb divat szerint készült a blúza s nem magasztalják eléggé.

3. **Nem értenek eléggé a megszóláshoz;** de csak önző okokból. Attól félnek ugyanis, hogy ha Ilonka előtt valami nem hizelgőt mondanak Margitkáról, azt másnap Margitka okvetlenül tudni fogja. Pedig ez nem igaz, ugy-e?

4. **Tetszelgés.** Közös hiba a leányokkal, azal a kivétellel, hogy a fiuk csak a leányoknak akarnak tetszeni. Sokan ezt nagy hibának tartják.

5. **Az őszinteség;** állítólag nem tudnak a leányoknak eléggé hizelegni, bókolni s mindig az igazat beszélik. Ezt meg sokan kétségbe vonják.

6. **Tulságos egyszerűség a ruhában;** a leányok tudvalevőleg jobban szeretnék a csillogó, cifra ruhákat. E hiba alól kivételt képez — a hadsereg.

7. **A gigerliség.** Az előbbi ellentéte, ma már kivesző hiba, csak egy-két süldő golya praktizálja még. Sajátságos, hogy ez sem tetszik a leányoknak, — az egyszerűség sem.

8. **Otthoniasak,** (ha egy kávéházat az »Otthon«-hoz czimeznek). Erről különben a hölgyek tehetnek, ha akarnak.

9. **Állhatatosak,** de csak a mig a leányoktól hasonlót tapasztalnak, holott, ugy-e bár, a férfiaknak tovább kellene állhatatoskodniok? Így aztán általában 100 férfi közül 99-nek muszáj csapodárnak lennie.

10. **Vallástalanok** a bálványozásig a nők iránt, mig észre nem veszik, hogy a kit bálványoztak, az még nem is kőszobor, csak ingatag — asszony.

Olvassa el még egyszer a multkori számunkban közölt felsorolást a leányok hibáiról, hasonlítsa össze ezzel pontról-pontra s aztán mondja meg, kik a jobbak?

A szerkesztőnért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Élvezetes **NEMES RÁKOK** naponta frissen halászva.

Jótállás mellett élve érkezik portó- és vámmentesen 10 fontos postakosarakban.

80—100 **Portió rák** . . . csak 2 frt 10 kr.

60—80 **Oriási rák** kövér

ollókkal . . . „ 2 „ 65 „

40—50 **Soló rák**, válogatva „ 3 „ 60 „

30—40 **Különleges rák**,

ritka nagy faj . . . „ 4 „ 20 „

Kiszolgálás gyors és szigoruan reális.

D. GOLDSTEIN

SZÁLLÍTÓ HÁZA

Podwoloczyska, (orosz határ.)

Legjobb üdítő és gyógyhatásu
a vegytiszta anyagokból előállított

OXIGENVIZ.

Kapható:

STERNTHAL SÁNDOR gyógyszerész,
Nagyvárad, Nagy-Piacz-tér.

Telefon 335.

754.—1900. szám.

Árverési hirdetés.

Alulírott kiküldött bírósági végrehajtó ezenel közlirre teszi, hogy a Nagyváradi városi kir. járásbírósnak 1900. évi V. I. 41. számú végzésével dr. Stocker József ügyvéd által képviselt Bodnár Mihály felperes részére *Török József alperes ellen* 108 kor. 78 fill. követelés és jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán, alperestől lefoglalt 3097 kor-ra becsült ingóságokra a Nagyváradi városi kir. járásbírósnak fenti számú végzésével az árverés elrendeltetvén, annak felülfoglaltatók követelése erejéig is, amennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek volna, alperes lakásán, Nagyváradon, Sütő-utca 168. sz. a., folytatva Kolozsvári-utca 93. sz. házában és Nagy-Körözs-utcán leendő megtartására határidőül **1900. évi július hó 16-ik napjának délelőtti 11 órája** tüzetik ki, mikor a bíróság lefoglalt butorok, teljes cséplőgép s egyéb ingóságok a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Felhívotnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtó követelését megelőző kielégítéshez tartanak jogot, amennyiben részükre a foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéseig alulírott kiküldöttől vagy írásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő a hirdetésnek a bíróság tábláján kifüggesztését követő naptól számítottatik.

Kelt Nagyváradon, 1900. évi július hó 16. napján.

Véniss Béla,
kir. bír. végrehajtó.

Nagyváradi város rendőrkapitányi hivatalától.

11462/1900. szám.

Árverési hirdetés.

Nagyváradi város rendőrkapitányi hivatala mint I. foku iparhatóság ezenel közlirre teszi, hogy a Sajósi Ignác Szt.-János-utcai kézi-zálogüzletében f. évi július hó 18-ik napján reggel 8 órájától kezdődőleg nyilvános árverés fog tartatni, melyen 392 drb. zálogtárgy kerül árverés alá.

Az elzálogosított ezen árverésről oly figyelmeztetéssel értesítetnek, hogy az árverés alá kerülő tárgyak tételszámai a rendőrkapitányi hivatal hirdetési tábláján és a zálogüzlet-helyiség ajtáján kifüggesztett jegyzékből megtudhatók.

Nagyváradi, 1900. július hó 11-én.

Rimler,
r. főkapitány.

Faeladási hirdetés.

A nagyváradi lat. szert. püspökségi uradalom kristyóri erdőgondnokságához tartozó, Kristyór község határában fekvő „A” üzemosztály I. tag. „Aries” nevű erdőrészében 759—8 kat. hold vágásterületen becslés szerint található 31950 m³ luczfenyő, valamint 44550 m³ bükkfátömeg, f. évi augusztus hó 21-én, 45720 kor. kikiáltási ár mellett zárt írásbeli ajánlatok útján, a nagyváradi lat. szert. püspökségi uradalom főtisztviszati hivatalánál (Fő-utca 18. szám) fog eladatni.

A 10% bányapénzzel felszerelt ajánlatok f. é. augusztus hó 21-én, délelőtti 9 óráig Nagyváradon, a l. sz. püspökségi uradalom főtisztviszati hivatalához nyújtandók be; a hol ugyancsak, valamint Vaskóhn, a főerdészi hivatalnál a szerződés feltételei, hivatalos órák idejében megtekinthetők.

A megajánlott ár számokkal és betűkkel irandó ki, azon kinyilatkoztatással, hogy az ajánlatot tevő a szerződés feltételeit ismeri és azoknak magát aláveti.

Nagyváradi, 1900. július hó.

Urad. főtisztviszati hivatal.

Bikszádi

árlappal

és

ismertető könyvecskével

bérmentve szolgál

a

KÜTKEZELŐSÉG

Bikszád

(Szatmármegye.)

Bikszádi

A

ásványos gyógyvizet

mely egyedüli a maga nemében, több hírneves egyetemi

orvostanár és hírneves vidéki orvosok, hatásánál fogva fölébe helyezik a külföldi és drága Selters és Gleichenbergi vizeknek. Gyógyító hatása a bikszádi ásványos gyógyviznek kitűnően bevált idült és heveny légesőhurut, hangszálag hurut, vérköpés ellen. Nagy konyhasó tartalmánál fogva vérhányás, tüdőcsúcs hurutnál és kezdődő gümőkóránál, továbbá kitűnő eredményt értek el a bikszádi víz alkalmazása által emésztetlenség, idült- és heveny gyomorhurut, máj- és epe hólyagbántalomnál, a belek renyhe működésénél, vesehomokban szenvedőknél, görvélykóros daganatoknál, heveny és idült női bántalmaknál, mint specificum vált be.

Bikszádi viz bérlője s a sztojikai viz főelárusítói:

ALMER LAJOS ÉS KÁROLY

nagybányai lakosok.

Sztojikai

A

ásványvizet,

mint Erdély gyöngyét, nem hiába nevezték el *magyar kartsztojikai viznek*, mert tényleg annak gyógyhatása a szigorú diéta betartásával: idült gyomorhólyag, máj- és epehólyag, valamint epekő bajoknál, nemkülönben *czukorbetegségnél* alkalmazva, valóságos csodákat művel, kitűnő hatása a Sztojikai ásványviz a légzőszervek összes bántalmainál, valamint a női bajok és görvélykóros bántalmaknál is. — A Sztojikai ásványviz dús szén-savtartalmánál fogva, akár borral, akár gyümölcszörppel vegyítve, mint kellemes üdítő ital pártját ritkítja. *Sztojikai ásványviz* hosszas használata az ép szervezetben elváltozást nem idéz elő s így a rossz ivóvizet is pótolja bármely vidéken, annyival is inkább, mert hosszabb állás után nem csapódnak ki belőle a szilárd alkatermek, mely tulajdonsága lehetővé teszi a tengeren túli szállítást.

Sztojikai

árlappal

és

ismertető könyvecskével

bérmentve szolgál

a

FORRÁSKEZELŐSÉG

Sztojka,

(Szolnok Doboka m.)

A bikszádi viz kapható Nagyváradon, Janky Antal utóda (Kiss Károly), Kádár János és Wurst József urak fűszer üzletében. — Az alant irt legjutányosabb árak mellett, házhoz szállítva: egy üveg 1/3 literes bikszádi viz 14 kr., ha az üveget visszaadjuk 11 kr. Egy üveg 1 literes bikszádi viz 22 kr., ha az üveget visszaadjuk 16 kr. Egy láda 40 1/2 literes üveg bikszádi viz 5 frt 20 kr., a 40 üres üveget ha visszaadjuk 3 frt 70 kr. Egy láda 25 1 literes üveg bikszádi viz 5 frt 20 kr., a 25 üres üveget ha visszaadjuk 3 frt 70 kr.

„STEAROPTINUM”

Budapesten a katonaságnál orvosilag rendelve.

Biztosan gyógyítja s a fájdalmat rögtön csillapítja bármily sebeknél: vágás, zuzódás égés, fagyás, mindenféle kelevény, a női emlők gyaladása és gyűlése, a titkos betegségek, kiütések stb.

Egy adag ára használati utasítással együtt 2 korona.

A hatásért kezességet vállal, a mi, ha elmaradna, — a pénzt visszaszolgáltatja a „Stearoptinum” laboratoriuma. A pénz beküldésével vagy utánvéttel megrendelhető a „Stearoptinum” laboratoriumában:

Budapest, VII. kerület, Mexikói-ut 88.